EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 6.7.2007
KOM(2007) 387 lopullinen

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla tehdyn Euroopan yhteisön ja Islannin tasavallan, Norjan kuningaskunnan, Sveitsin valaliiton ja Tanskan kuningaskunnan välisen yleissopimuksen allekirjoittamisesta

(komission esittämä)

PERUSTELUT

1. Poliittinen ja oikeudellinen tausta

Euroopan yhteisöjen jäsenvaltiot allekirjoittivat 16. syyskuuta 1988 Islannin tasavallan, Norjan kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton kanssa Luganon yleissopimuksen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla. Luganon yleissopimuksella laajennettiin samasta aiheesta vuonna 1968 tehdyn EY:n jäsenvaltioiden välisen Brysselin yleissopimuksen määräysten soveltamisala tiettyihin Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioihin.

Vuoden 1968 Brysselin yleissopimuksen ja vuoden 1988 Luganon yleissopimuksen tarkistuksesta neuvoteltiin vuosina 1998–1999 työryhmässä, johon kuuluivat myös Sveitsi, Norja ja Islanti. Neuvottelut johtivat työryhmän laatiman sopimusluonnoksen tekstin hyväksymiseen. Neuvosto vahvisti tekstin 27. ja 28. toukokuuta 1999 (JUSTCIV 60, 30. huhtikuuta 1999).

Amsterdamin sopimuksen tultua voimaan 1. toukokuuta 1999 vuoden 1968 Brysselin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluneet asiat tulivat EY:n perustamissopimuksen 61 artiklan c alakohdan ja 65 artiklan mukaisesti osaksi yhteisön politiikkaa. Tämän seurauksena Brysselin yleissopimus vuodelta 1968 on muutettu asetukseksi, nimittäin asetukseksi (EY) N:o 44/2001 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla. Samalla Brysselin yleissopimuksen määräyksiä uudistettiin ja tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta tehtiin nopeampaa ja tehokkaampaa.

Tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa siviili- ja kauppaoikeuden alalla koskevien Brysselin (EY) ja Luganon järjestelyjen rinnakkaisuuden vuoksi Luganon yleissopimusta vuodelta 1988 on aiheellista muuttaa Brysselin järjestelyn kehitystä vastaavasti. Ennen kaikkea on tärkeää yhdenmukaistaa tuomioiden tunnustamis- ja täytäntöönpanojärjestelmää, jotta tuomioiden liikkuvuus kyseisten Efta-valtioidenkin alueella saadaan samalla tasolle.

Komissio esitti 22. maaliskuuta 2002 suosituksen neuvoston päätökseksi komission valtuuttamisesta aloittamaan neuvottelut, joiden tarkoituksena on tehdä yhtäältä yhteisön ja Tanskan (sen asemasta tehty pöytäkirja huomioon ottaen) ja toisaalta Islannin, Norjan, Sveitsin ja Puolan välillä tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa siviili- ja kauppaoikeuden alalla koskeva yleissopimus, jolla korvataan 16 päivänä syyskuuta 1988 tehty Luganon yleissopimus (SEK(2002) 298 lopullinen).

Neuvosto antoi 14. ja 15. lokakuuta 2002 pidetyssä istunnossaan neuvotteluohjeet komission valtuuttamiseksi aloittamaan neuvottelut uudesta Luganon yleissopimuksesta.

Helmikuun 27. ja 28. päivänä 2003 pidetyssä istunnossa neuvosto päätti pyytää Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta lausuntoa siitä, kuuluuko uuden Luganon yleissopimuksen tekeminen yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan vai yhteisön ja jäsenvaltioiden jaetun toimivallan piiriin. Yhteisöjen tuomioistuin antoi 7. helmikuuta 2006 lausunnon 1/03, jonka mukaan uuden Luganon yleissopimuksen tekeminen kuuluu kokonaan yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan.

Tuomioistuimen annettua lausuntonsa neuvotteluja jatkettiin, ja ne saatettiin päätökseen Brysselissä 28. maaliskuuta 2007.

Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan nojalla Tanska ei osallistu perustamissopimuksen IV osaston soveltamiseen. Sen tähden muun muassa oikeudellista yhteistyötä yksityisoikeudellisissa asioissa koskevat yhteisön säädökset eivät sido Tanskaa eikä niitä sovelleta Tanskassa. Tämän vuoksi Tanska osallistuu uuteen Luganon yleissopimukseen erillisenä sopimuspuolena eikä Euroopan yhteisön jäsenvaltiona. Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla Brysselissä 19. lokakuuta 2005 allekirjoitetun Euroopan yhteisön ja Tanskan kuningaskunnan välisen sopimuksen mukaisesti asetuksen (EY) N:o 44/2001 säännöksiä sovelletaan EY:n jäsenvaltioiden ja Tanskan kuningaskunnan välillä 1. päivästä heinäkuuta 2007.

2. Neuvottelutulokset

Komissio neuvotteli uuden Luganon yleissopimuksen neuvoston antamien neuvotteluohjeiden mukaisesti kuullen erityiskomiteaa, jonka neuvosto oli nimittänyt avustamaan komissiota neuvotteluissa.

Neuvottelujen tärkeimpiä tuloksia ovat seuraavat:

- Yleissopimuksen teksti mukautetaan yleisesti asetuksen (EY) N:o 44/2001 mukaiseksi sekä tuomioistuimen toimivallan että tuomioiden tunnustamisen ja täytäntöönpanon osalta tietyin vähäisin mukautuksin ja selvennyksin. Yksi tällainen mukautus koskee yleissopimuksen 22 artiklan 4 kohtaa. EY aikoo antaa yleissopimuksen ratifioinnin yhteydessä julistuksen siitä, että se aikoo selkiyttää neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 22 artiklan 4 kohdan soveltamisalaa. Tarkoituksena on sisällyttää siihen yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, joka koskee teollis- ja tekijänoikeuksien merkitsemistä rekisteriin tai tällaisten oikeuksien pätevyyttä, ja tällä tavoin varmistaa, että säännökset ovat yhdenmukaiset yleissopimuksen 22 artiklan 4 kohdan kanssa. Tässä yhteydessä aiotaan viitata komission käynnistämään selvitykseen, jossa arvioidaan asetuksen (EY) N:o 44/2001 soveltamista.

- Yleissopimuksen tekstiä mukautetaan niin, että siinä näkyy Euroopan yhteisön yksinomainen toimivalta uuden Luganon yleissopimuksen tekemiseen.

- Tekstiä mukautetaan Tanskan erityisaseman vuoksi.

- Luganon yleissopimukselle ja asetukselle (EY) N:o 44/2001 vahvistetaan samankaltainen distributiivisen soveltamisen järjestelmä kuin vuoden 1988 Luganon yleissopimuksen 54 b artiklassa määrätään.

- Yleissopimuksen 67 artiklassa sallitaan sopimuspuolille erityistä oikeudenalaa koskevien kansainvälisten sopimusten voimassapitäminen ja tekeminen ja määrätään samassa yhteydessä, että tällaisen sopimuksen nojalla annettuun tuomioon saatetaan soveltaa muita perusteita evätä tuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano EY:n jäsenvaltiossa, jos vastaajan kotipaikka on jossakin EY:n jäsenvaltiossa.

- Sopimuksen 68 artiklassa määrätään ehdot, joilla sopimuspuolet voivat pitää voimassa ja tehdä kolmansien maiden kanssa kansainvälisiä sopimuksia, jotka estävät niiden maiden tuomioistuinten, joita yleissopimus sitoo, tuomioiden tunnustamisen ja täytäntöönpanon sellaista vastaajaa vastaan, jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on kolmannessa maassa, jos tuomion antaneen tuomioistuimen toimivalta on voinut perustua ainoastaan kohtuuttomaan toimivaltaperusteeseen.

- Annetaan mahdollisuus laajentaa uuden yleissopimuksen soveltamisalaa tietyille Euroopan ulkopuolisille alueille, jotka ovat osa jäsenvaltioiden aluetta tai joiden ulkosuhteista kyseiset jäsenvaltiot vastaavat, vuoden 1968 Brysselin yleissopimuksen ja vuoden 1988 Luganon yleissopimuksen maantieteellisen soveltamisalan säilyttämiseksi. Jos sitä laajennetaan, uusi yleissopimus korvaa Brysselin yleissopimuksen vuodelta 1968 Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden ja Euroopan ulkopuolella sijaitsevien alueiden keskinäisten suhteiden osalta.

- Luganon yleissopimus vuodelta 1988 korvataan uudella yleissopimuksella, jonka soveltamisessa noudatetaan kuitenkin siirtymämääräyksiä.

3. Päätelmät

Neuvottelujen myönteisten tulosten perusteella komissio suosittaa, että neuvosto tekee päätöksen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla tehdyn Euroopan yhteisön ja Islannin tasavallan, Norjan kuningaskunnan, Sveitsin valaliiton ja Tanskan kuningaskunnan välisen yleissopimuksen allekirjoittamisesta.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla tehdyn Euroopan yhteisön ja Islannin tasavallan, Norjan kuningaskunnan, Sveitsin valaliiton ja Tanskan kuningaskunnan välisen yleissopimuksen allekirjoittamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 61 artiklan c kohdan yhdessä 300 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan kanssa,

ottaa huomioon komission ehdotuksen[1],

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan yhteisöjen jäsenvaltiot allekirjoittivat 16 päivänä syyskuuta 1988 Islannin tasavallan, Norjan kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton kanssa kansainvälisen sopimuksen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla, jäljempänä ’Luganon yleissopimus’[2], laajentaen samasta aiheesta Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1968 tehdyn yleissopimuksen, jäljempänä ’Brysselin yleissopimus’, soveltamisalan Islantiin, Norjaan ja Sveitsiin[3].

(2) Vuoden 1968 Brysselin yleissopimuksen ja vuoden 1988 Luganon yleissopimuksen tarkistamisesta neuvoteltiin vuosina 1998–1999 työryhmässä, johon kuuluivat myös Sveitsi, Norja ja Islanti. Neuvottelujen seurauksena hyväksyttiin työryhmän laatiman sopimusluonnoksen teksti, joka vahvistettiin 27 ja 28 päivänä toukokuuta 1999 pidetyssä neuvoston kokouksessa.

(3) Brysselin yleissopimuksen määräyksiä on uudistettu ja tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta on tehty nopeampaa ja tehokkaampaa tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetulla asetuksella (EY) N:o 44/2001.

(4) Tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa siviili- ja kauppaoikeuden alalla koskevien Brysselin ja Luganon yleissopimusten järjestelyjen rinnakkaisuuden vuoksi Luganon yleissopimus olisi yhdenmukaistettava asetuksen (EY) N:o 44/2001 säännösten kanssa, jotta tuomioiden liikkuvuus kyseisten Efta-valtioiden alueella saataisiin samalla tasolle.

---

1 EUVL C , s. .
2 EYVL L 319, 25.11.1988, s. 9.
3 EYVL C 299, 31.12.1972, s. 32 (konsolidoitu toisinto).

(5) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan nojalla Tanska ei osallistu perustamissopimuksen IV osaston soveltamiseen. Jotta Luganon yleissopimuksen määräyksiä voitaisiin soveltaa Tanskaan, Tanskan olisi osallistuttava sopimuspuolena samaa aihetta koskevaan uuteen yleissopimukseen.

(6) Neuvosto valtuutti 27 päivänä syyskuuta 2002 tehdyllä päätöksellä komission neuvottelemaan yhtäältä yhteisön ja Tanskan, sen asemasta tehty pöytäkirja huomioon ottaen, ja toisaalta Islannin, Norjan, Sveitsin ja Puolan välillä tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa siviili- ja kauppaoikeuden alalla koskevan yleissopimuksen, joka korvaa Luganon yleissopimuksen.

(7) Komissio on neuvotellut kyseisen sopimuksen yhteisön puolesta Islannin tasavallan, Norjan kuningaskunnan, Sveitsin valaliiton sekä Tanskan kuningaskunnan kanssa.

(8) Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemaa koskevan, Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn pöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti osallistuvat tämän päätöksen tekemiseen ja soveltamiseen.

(9) Edellä mainitun Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan nojalla Tanska ei osallistu tämän päätöksen tekemiseen, ja tämä päätös ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta siihen.

(10) Sopimus, joka on parafoitu Brysselissä 28 päivänä maaliskuuta 2007, olisi allekirjoitettava,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Hyväksytään Euroopan yhteisön puolesta yhtäältä yhteisön ja Islannin tasavallan, Norjan kuningaskunnan ja Sveitsin valaliiton sekä toisaalta – Tanskan asemasta tehty pöytäkirja huomioon ottaen – Tanskan kuningaskunnan välinen tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa siviili- ja kauppaoikeuden alalla koskeva yleissopimus, joka korvaa 16 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn Luganon yleissopimuksen, edellyttäen että yleissopimus tehdään.

Yleissopimuksen teksti on tämän päätöksen liitteenä.

2 artikla

Neuvoston puheenjohtaja valtuutetaan nimeämään yksi tai useampi henkilö, jo(i)lla on valtuudet allekirjoittaa Euroopan yhteisön puolesta Euroopan yhteisön ja Islannin tasavallan, Norjan kuningaskunnan, Sveitsin valaliiton ja Tanskan kuningaskunnan välinen yleissopimus tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

LIITE

YLEISSOPIMUS

tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla

Tehty Luganossa ... päivänä ...kuuta ...

JOHDANTO

Tämän yleissopimuksen KORKEAT sopimuspuolet,

PYRKIEN vahvistamaan alueillaan niiden henkilöiden oikeussuojaa, joilla on kotipaikka siellä,

KATSOEN tässä tarkoituksessa välttämättömäksi määritellä tuomioistuintensa kansainvälinen toimivalta, helpottaa tuomioiden tunnustamista ja luoda nopeutettu menettely tuomioiden, virallisten asiakirjojen (actes authentiques) ja tuomioistuimessa tehtyjen sovintojen täytäntöönpanon turvaamiseksi,

TIETOISINA niitä yhdistävistä siteistä, jotka taloudellisella alueella ilmenevät Euroopan talousyhteisön ja Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioiden välisistä vapaakauppasopimuksista,

OTTAEN HUOMIOON:

- Brysselin yleissopimuksen syyskuun 27 päivältä 1968 tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla, sellaisena kuin se on muutettuna niillä liittymissopimuksilla, jotka on tehty Euroopan yhteisöjen laajentuessa,

- Luganon yleissopimuksen 16 päivältä syyskuuta 1988 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla, jolla vuoden 1968 Brysselin yleissopimuksen sääntöjen soveltamista laajennetaan koskemaan eräitä Euroopan vapaakauppaliiton jäsenvaltioita,

- tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22 päivänä joulukuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001, jolla edellä mainittu Brysselin yleissopimus on korvattu,

- Euroopan yhteisön ja Tanskan kuningaskunnan välisen sopimuksen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla, joka allekirjoitettiin Brysselissä 19 päivänä lokakuuta 2005,

VAKUUTTUNEINA siitä, että asetuksen (EY) N:o 44/2001 periaatteiden laajentaminen koskemaan tämän yleissopimuksen sopimuspuolia tulee vahvistamaan oikeudellista ja taloudellista yhteistyötä,

HALUTEN turvata tämän yleissopimuksen niin yhdenmukaisen soveltamisen kuin mahdollista,

OVAT tässä hengessä PÄÄTTÄNEET tehdä tämän yleissopimuksen ja

OVAT SOPINEET SEURAAVISTA MÄÄRÄYKSISTÄ:

I OSASTO

SOVELTAMISALA

1 artikla

1. Tätä yleissopimusta sovelletaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään. Erityisesti sitä ei sovelleta vero- tai tulliasioihin eikä hallinto-oikeudellisiin asioihin.

2. Yleissopimusta ei sovelleta:

(a) luonnollisten henkilöiden oikeudelliseen asemaan, oikeuskelpoisuuteen tai oikeustoimikelpoisuuteen eikä myöskään aviovarallisuussuhteisiin eikä perintöön ja testamenttiin;

(b) konkurssiin, akordiin tai muihin niihin rinnastettaviin menettelyihin;

(c) sosiaaliturvaan;

(d) välimiesmenettelyyn.

3. Tässä yleissopimuksessa ’valtiolla, jota tämä yleissopimus sitoo’ tarkoitetaan kaikkia valtioita, jotka ovat tämän yleissopimuksen sopimuspuolia tai Euroopan yhteisön jäsenvaltioita. Sillä voidaan tarkoittaa myös Euroopan yhteisöä.

II OSASTO

TOIMIVALTA

1 jakso

Yleiset määräykset

2 artikla

1. Kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon valtion tuomioistuimissa, jollei tämän yleissopimuksen määräyksistä muuta johdu.

2. Henkilöön, joka ei ole sen valtion kansalainen, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa hänen kotipaikkansa on, sovelletaan samoja tuomioistuimen toimivaltaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä kuin tuon valtion omiin kansalaisiin.

3 artikla

1. Jos henkilön kotipaikka on valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, häntä vastaan voidaan nostaa kanne tuomioistuimessa toisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, ainoastaan tämän osaston 2–7 jakson määräysten nojalla.

2. Liitteessä I mainittuja kansallisia toimivaltasäännöksiä ei voida soveltaa tällaista henkilöä vastaan.

4 artikla

1. Jos vastaajan kotipaikka ei ole valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, kunkin valtion, jota tämä yleissopimus sitoo, tuomioistuinten toimivalta määräytyy kyseisen valtion lain mukaisesti, jollei 22 ja 23 artiklan määräyksistä muuta johdu.

2. Tällaista vastaajaa vastaan voi kansalaisuudestaan riippumatta jokainen, jonka kotipaikka on valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, samalla tavoin kuin tuon valtion omat kansalaiset, vedota siinä valtiossa voimassa oleviin tuomioistuimen toimivaltaa koskeviin säännöksiin sekä erityisesti liitteessä I mainittuihin määräyksiin.

2 jakso

Erityinen toimivalta

5 artikla

Jos henkilön kotipaikka on valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, häntä vastaan voidaan nostaa kanne toisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo:

1. (a) sopimusta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä kanteen perusteena oleva velvoite on täytetty tai täytettävä;

(b) jollei toisin ole sovittu, tätä määräystä sovellettaessa kanteen perusteena olevan velvoitteen täytäntöönpanopaikka on:

- irtaimen tavaran kaupassa se paikkakunta valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, missä tavarat sopimuksen mukaan toimitettiin tai oli toimitettava,

- palvelujen osalta se paikkakunta valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, missä palvelut sopimuksen mukaan suoritettiin tai oli suoritettava,

(c) jollei sovelleta b alakohtaa, sovelletaan a alakohtaa;

2. elatusapua koskevassa asiassa

(a) sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä elatusapuun oikeutetun kotipaikka tai asuinpaikka on, tai

(b) jos asia liittyy henkilöiden oikeudellista asemaa koskevaan asiaan, siinä tuomioistuimessa, joka oman lakinsa mukaan on toimivaltainen tuossa asiassa, jollei toimivalta perustu ainoastaan toisen asianosaisen kansalaisuuteen, tai

(c) jos asia liittyy huoltajuutta koskevaan asiaan, siinä tuomioistuimessa, joka oman lakinsa mukaan on toimivaltainen tuossa asiassa, jollei toimivalta perustu ainoastaan toisen asianosaisen kansalaisuuteen;

3. sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahinko sattui tai saattaa sattua;

4. rikokseen perustuvaa yksityisoikeudellista korvaus- tai hyvitysvaatimusta koskevassa asiassa siinä tuomioistuimessa, jossa rikosasia on vireillä, jos tuomioistuin oman lakinsa mukaan on toimivaltainen tutkimaan yksityisoikeudellisia vaatimuksia;

5. sivuliikkeen, agentuurin tai muun toimipaikan toimintaa koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä toimipaikka sijaitsee;

6. jos häntä vaaditaan vastaamaan joko lain perusteella taikka kirjallisella tai kirjallisesti vahvistetulla suullisella oikeustoimella muodostetun trustin perustajana, *trusteena* tai trustin edunsaajana, sen valtion tuomioistuimessa, jota tämä yleissopimus sitoo ja jonka alueella trustin kotipaikka on;

7. laivalastin tai rahdin pelastamisesta aiheutuvan pelastuspalkkion maksamista koskevassa asiassa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä kyseessä oleva lasti tai rahti

(a) on asetettu takavarikkoon tai on muun siihen rinnastettavan turvaamistoimen kohteena kyseisen palkkion maksamisen turvaamiseksi, tai

(b) olisi voitu asettaa takavarikkoon tai siihen olisi voitu kohdistaa muu siihen rinnastettava turvaamistoimi, mutta takuu tai muu vakuus on asetettu,

ja jos väitetään, että vastaajalla on jokin oikeus lastiin tai rahtiin taikka oli sellainen oikeus silloin, kun pelastustoimenpide tapahtui.

6 artikla

Jos henkilön kotipaikka on valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, häntä vastaan voidaan nostaa kanne myös:

1. jos asiassa on useampia vastaajia, siinä tuomioistuimessa, jonka alueella jollakin vastaajista on kotipaikka, edellyttäen että kanteiden välillä on niin läheinen yhteys, että niiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on toivottavaa, jotta kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin;

2. jos kanne koskee takaus- tai takautumisvaatimusta tai sivullisvaatimusta, siinä tuomioistuimessa, jossa alkuperäinen kanne on vireillä, jollei alkuperäistä kannetta ole nostettu ainoastaan sen vuoksi, että kanne häntä vastaan saataisiin tutkituksi muussa tuomioistuimessa kuin siinä, joka muutoin olisi ollut toimivaltainen tutkimaan häntä vastaan nostetun kanteen;

3. jos kysymyksessä on vastakanne, joka perustuu samaan sopimukseen tai seikkaan kuin pääkanne, siinä tuomioistuimessa, jossa pääkanne on vireillä;

4. jos asia koskee sopimusta ja kanne voidaan yhdistää samaa vastaajaa vastaan nostettuun kanteeseen, joka koskee esineoikeutta kiinteään omaisuuteen, tuomioistuimessa siinä valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa kiinteistö sijaitsee.

7 artikla

Kun toimivalta tutkia aluksen käyttämisestä tai sen operoinnista aiheutuvaa vastuuta koskeva asia kuuluu tämän yleissopimuksen mukaan sellaisen valtion tuomioistuimelle, jota tämä yleissopimus sitoo, tämä tuomioistuin on, samoin kuin muu sen valtion tuomioistuin, joka

tuon valtion lain mukaan on asiassa toimivaltainen sanotun tuomioistuimen asemesta, myös toimivaltainen tutkimaan sellaisen vastuun rajoittamista koskevan vaatimuksen.

3 jakso

Toimivalta vakuutusasioissa

8 artikla

Tuomioistuimen toimivalta vakuutusta koskevissa asioissa määräytyy tämän jakson määräysten mukaan, jollei 4 artiklan ja 5 artiklan 5 kohdan määräyksistä muuta johdu.

9 artikla

1. Kanne vakuutuksenantajaa vastaan, jonka kotipaikka on valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, voidaan nostaa:

(a) sen valtion tuomioistuimissa, missä hänen kotipaikkansa on, tai

(b) muussa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, vakuutuksenottajan, vakuutetun tai edunsaajan nostamien kanteiden osalta sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä kantajan kotipaikka on, tai

(c) jos on kysymys rinnakkaisvakuutuksen antajasta, sen valtion, jota tämä yleissopimus sitoo, siinä tuomioistuimessa, jossa kanne on nostettu johtavaa vakuutuksenantajaa vastaan.

2. Vakuutuksenantajalla, jonka kotipaikka ei ole valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, mutta jolla on sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka jossakin valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, katsotaan tämän toiminnasta aiheutuvien riitojen osalta olevan kotipaikka tuossa valtiossa.

10 artikla

Asiassa, joka koskee vastuuvakuutusta tai kiinteää omaisuutta koskevaa vakuutusta, kanne vakuutuksenantajaa vastaan voidaan lisäksi nostaa sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä vahinko sattui. Sama koskee tapauksia, joissa samalla vakuutussopimuksella on vakuutettu sekä kiinteätä että irtainta omaisuutta ja sama tapahtuma on aiheuttanut vahinkoa kummallekin.

11 artikla

1. Vastuuvakuutusta koskevassa asiassa kanne vakuutuksenantajaa vastaan voidaan nostaa myös siinä tuomioistuimessa, jossa vahingon kärsinyt on nostanut kanteen vakuutettua vastaan, jos tuomioistuimen laki sen sallii.

2. Vahingonkärsineen suoraan vakuutuksenantajaa vastaan nostamaan kanteeseen sovelletaan 8, 9 ja 10 artiklan määräyksiä, milloin tällainen suora kanne on luvallinen.

3. Jos sellaiseen suoraan kanteeseen sovellettavan lain mukaan on sallittua nostaa kanne vakuutuksenottajaa tai vakuutettua vastaan, sama tuomioistuin on toimivaltainen heidänkin osaltaan.

12 artikla

1. Jollei 11 artiklan 3 kohdan määräyksistä muuta johdu, vakuutuksenantaja saa nostaa kanteen tuomioistuimessa vain siinä valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo ja jonka alueella vastaajan kotipaikka on, riippumatta siitä, onko vastaaja vakuutuksenottaja, vakuutettu vai edunsaaja.

2. Tämän jakson määräykset eivät vaikuta oikeuteen nostaa vastakanne siinä tuomioistuimessa, jossa alkuperäinen kanne on tämän jakson mukaisesti vireillä.

13 artikla

Tämän jakson määräyksistä voidaan sopimuksin poiketa ainoastaan, jos

1. sopimus on tehty riidan syntymisen jälkeen, tai

2. sopimus antaa vakuutuksenottajalle, vakuutetulle tai edunsaajalle oikeuden nostaa kanne muissa kuin tässä jaksossa tarkoitetuissa tuomioistuimissa, tai

3. sopimuksen ovat keskenään tehneet vakuutuksenottaja ja vakuutuksenantaja, joiden kummankin kotipaikka tai asuinpaikka oli sopimusta tehtäessä samassa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, ja sopimuksessa on sovittu tuon valtion tuomioistuinten toimivallasta myös sen tapauksen varalta, että vahinko sattuu ulkomailla, jollei sellainen sopimus ole tuon valtion lain mukaan kielletty, tai

4. sopimus on tehty sellaisen vakuutuksenottajan kanssa, jonka kotipaikka ei ole missään valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, paitsi milloin vakuutus on pakollinen; tai

5. sopimus koskee kiinteää omaisuutta valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, tai sopimus koskee vakuutussopimusta, joka koskee yhtä tai useampaa 14 artiklassa tarkoitettua riskiä.

14 artikla

Edellä 13 artiklan 5 kohdassa tarkoitetut riskit ovat seuraavat:

1. menetys tai vahinko, joka aiheutuu

   (a) aavalla merellä käytettäville aluksille, rannikon ulkopuolella tai aavalla merellä oleville rakenteille tai ilma-aluksille niiden käyttämisestä kaupalliseen tarkoitukseen,

   (b) kuljetettavalle tavaralle, ei kuitenkaan matkustajien matkatavaroille, kun kuljetus tapahtuu yksinomaan tai osaksi sellaisilla aluksilla tai ilma-aluksilla;

2. vastuu, ei kuitenkaan matkustajien henkilövahingoista tai heidän matkatavaroilleen aiheutuneesta vahingosta tai menetyksestä,

   (a) joka aiheutuu aluksien, rakenteiden tai ilma-alusten tämän artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesta käyttämisestä tai operoinnista, jolleivät tuomioistuimen toimivaltaa koskevat sopimukset ole tällaisen riskin vakuuttamista koskevissa asioissa kiellettyjä sen valtion lain mukaan, jota tämä yleissopimus sitoo ja joka on rekisteröinyt ilma-aluksen;

(b) menetyksestä tai vahingosta, jonka tavara on tämän artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun kuljetuksen aikana aiheuttanut;

3. taloudellinen menetys, joka liittyy alusten, rakenteiden tai ilma-alusten 1 kohdan a alakohdan mukaiseen käyttämiseen tai operointiin, erityisesti rahdin tai alusvuokran menetys;

4. riski, joka liittyy johonkin 1–3 kohdassa mainittuun riskiin;

5. riippumatta siitä, mitä edellä 1–4 kohdassa määrätään, kaikki suuret riskit.

4 jakso

Toimivalta kuluttajansuojaa koskevissa riita-asioissa

15 artikla

1. Kun asia koskee henkilön, jäljempänä ’kuluttaja’, sellaista tarkoitusta varten tekemää sopimusta, jota ei voida pitää hänen ammattiinsa tai elinkeinotoimintaansa liittyvänä, tuomioistuimen toimivalta määräytyy tämän jakson määräysten mukaisesti, jollei 4 artiklan ja 5 artiklan 5 kohdan määräyksistä muuta johdu,

(a) jos sopimus koskee irtaimen kauppaa ja hinta on suoritettava maksuerissä, tai

(b) jos sopimus koskee lainaa, joka on maksettava takaisin erissä, tai muuta luottoa, joka on tarkoitettu irtaimen tavaran kaupan rahoittamiseen, tai

(c) kaikissa muissa tapauksissa, jos sopimus on tehty henkilön kanssa, joka harjoittaa kaupallista tai elinkeinotoimintaa siinä valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa kuluttajan kotipaikka on, tai joka millä keinoin tahansa suuntaa tällaista toimintaa kyseiseen valtioon tai useisiin valtioihin kyseinen valtio mukaan lukien, ja sopimus kuuluu kyseisen toiminnan piiriin.

2. Jos kuluttajan sopimuskumppanin kotipaikka ei ole valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, mutta hänellä on sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka jossakin valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, katsotaan sopimuskumppanilla sivuliikkeen, agentuurin tai muun toimipaikan toiminnasta aiheutuvien riitojen osalta olevan kotipaikka tuossa valtiossa.

3. Tämän jakson määräyksiä ei sovelleta kuljetussopimuksiin, yhteishintaan tarjottavia kuljetus- ja majoituspalvelujen yhdistelmiä lukuun ottamatta.

16 artikla

1. Kuluttaja voi nostaa kanteen toista sopimuspuolta vastaan joko sen valtion tuomioistuimissa, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa tämän kotipaikka on, tai sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä kuluttajan kotipaikka on.

2. Toinen sopimuspuoli voi nostaa kanteen kuluttajaa vastaan ainoastaan sen valtion tuomioistuimissa, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa kuluttajan kotipaikka on.

3. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta oikeuteen nostaa vastakanne siinä tuomioistuimessa, jossa pääkanne on tämän jakson määräysten mukaisesti vireillä.

17 artikla

Tämän jakson määräyksistä voidaan sopimuksin poiketa ainoastaan, jos:

1. sopimus on tehty riidan syntymisen jälkeen, tai

2. sopimus antaa kuluttajalle oikeuden nostaa kanne muissa kuin tässä jaksossa tarkoitetuissa tuomioistuimissa, tai

3. kuluttajan ja hänen sopimuskumppaninsa kotipaikka tai asuinpaikka oli sopimusta tehtäessä samassa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, ja sopimuksessa on sovittu, että tuon valtion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia, jollei sellainen sopimus ole tuon valtion lain mukaan kielletty.

5 jakso

Toimivalta työsopimusta koskevissa riita-asioissa

18 artikla

1. Työsopimusta koskevassa asiassa tuomioistuimen toimivalta määräytyy tämän jakson määräysten mukaisesti, jollei 4 artiklasta ja 5 artiklan 5 kohdasta muuta johdu.

2. Kun työntekijä tekee työsopimuksen sellaisen työnantajan kanssa, jonka kotipaikka ei ole valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, mutta jolla on sivuliike, agentuuri tai muu toimipaikka jossakin valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, työnantajalla katsotaan sivuliikkeen, agentuurin tai muun toimipaikan toimintaa koskevissa riita-asioissa olevan kotipaikka kyseisessä valtiossa.

19 artikla

Kanne työnantajaa vastaan, jonka kotipaikka on valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, voidaan nostaa

1. sen valtion tuomioistuimissa, missä tämän kotipaikka on, tai

2. toisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo,

(a) sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä työntekijä tavallisesti työskentelee, tai sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä hän viimeksi työskenteli, tai

(b) jos työntekijä ei tavallisesti työskentele tai ei työskennellyt yhdessä ja samassa valtiossa, sen paikkakunnan tuomioistuimissa, missä työntekijän palvelukseen ottanut toimipaikka sijaitsee tai sijaitsi.

20 artikla

1. Työnantaja voi nostaa kanteen tuomioistuimessa ainoastaan siinä valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa työntekijän kotipaikka on.

2. Tämän jakson määräykset eivät vaikuta oikeuteen nostaa vastakanne siinä tuomioistuimessa, jossa alkuperäinen kanne on tämän jakson mukaisesti vireillä.

21 artikla

Tämän jakson määräyksistä voidaan poiketa toimivaltaa koskevalla sopimuksella ainoastaan, jos:

1. sopimus on tehty riidan syntymisen jälkeen, tai

2. sopimus antaa työntekijälle oikeuden nostaa kanne muissa kuin tässä jaksossa tarkoitetuissa tuomioistuimissa.

6 jakso

Yksinomainen toimivalta

22 artikla

Seuraavilla tuomioistuimilla on asianosaisten kotipaikasta riippumatta yksinomainen toimivalta:

1. asiassa, joka koskee esineoikeutta kiinteään omaisuuteen tai kiinteän omaisuuden vuokrasopimusta, sen valtion tuomioistuimilla, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa kiinteistö sijaitsee.

Kuitenkin asiassa, joka koskee kiinteän omaisuuden vuokraamista tilapäiseen yksityiskäyttöön enintään kuudeksi peräkkäiseksi kuukaudeksi, toimivalta on myös sen valtion tuomioistuimilla, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa vastaajan kotipaikka on, edellyttäen, että vuokralainen on luonnollinen henkilö ja vuokranantajan ja vuokralaisen kotipaikka on samassa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo;

2. asiassa, joka koskee yhtiön tai muun oikeushenkilön pätevyyttä, mitättömyyttä tai purkamista taikka sen toimielinten päätösten pätevyyttä, sen valtion tuomioistuimilla, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa yhtiön tai oikeushenkilön kotipaikka on. Kyseisen kotipaikan määrittämiseksi tuomioistuin soveltaa kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiään;

3. asiassa, joka koskee julkiseen rekisteriin tehtyjen merkintöjen pätevyyttä, sen valtion tuomioistuimilla, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa rekisteriä pidetään;

4. asiassa, joka koskee patentin, tavaramerkin, mallin tai muiden senkaltaisten tallettamista tai rekisteröintiä edellyttävien oikeuksien merkitsemistä rekisteriin tai oikeuksien pätevyyttä, riitautettiinpa kyseinen rekisteröinti tai pätevyys kanneteitse tai oikeudenkäyntiväitteellä, sen valtion tuomioistuimilla, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa tallettamista tai rekisteröintiä on pyydetty tai tallettaminen tai rekisteröinti on tapahtunut tai jossa se yhteisön säädöksen tai kansainvälisen sopimuksen määräysten mukaan katsotaan tapahtuneeksi.

Jollei eurooppapatenttien myöntämisestä Münchenissä 5 päivänä lokakuuta 1973 allekirjoitetun yleissopimuksen (Euroopan patenttisopimus) mukaisesta Euroopan patenttiviraston toimivallasta muuta johdu, jokaisen valtion, jota tämä yleissopimus sitoo, tuomioistuimet ovat asianosaisten kotipaikasta riippumatta yksinomaisesti toimivaltaisia tutkimaan kaikki sanotun valtion osalta myönnettyjen eurooppalaisten patenttien rekisteröintiä tai pätevyyttä koskevat asiat, riitautettiinpa kyseinen rekisteröinti tai pätevyys kanneteitse tai oikeudenkäyntiväitteellä.

5. asiassa, joka koskee tuomioiden täytäntöönpanoa, sen valtion tuomioistuimilla, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa täytäntöönpano on tapahtuva tai tapahtunut.

7 jakso

Tuomioistuimen toimivaltaa koskeva sopimus

23 artikla

1. Jos asianosaiset, joista ainakin yhden kotipaikka on valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, ovat sopineet, että syntynyt riita tai tietystä oikeussuhteesta syntyvät vastaiset riidat on ratkaistava sen valtion tuomioistuimessa tai tuomioistuimissa, jota tämä yleissopimus sitoo, tuolla tuomioistuimella tai noilla tuomioistuimilla on toimivalta ratkaista asia. Toimivalta on yksinomainen, jos asianosaiset eivät toisin ole sopineet. Tällainen toimivaltaa koskeva sopimus on tehtävä:

(a) kirjallisesti tai, jos se on tehty suullisesti, se on vahvistettava kirjallisesti; tai

(b) sellaisessa muodossa, joka vastaa asianosaisten välille muodostunutta käytäntöä; tai

(c) kansainvälisessä kaupassa sellaista muotoa noudattaen, joka vastaa sellaista kauppatapaa, jonka asianosaiset tunsivat tai joka heidän olisi pitänyt tuntea ja joka on kyseisen tyyppisten sopimusten osapuolten kyseisellä kaupan alalla laajalti tuntema ja säännöllisesti noudattama.

2. Kirjallisena pidetään myös kaikkea sähköisin keinoin tapahtunutta viestintää, josta jää pysyvä tallenne sopimuksesta.

3. Jos kummankaan tuollaisen sopimuksen tehneen asianosaisen kotipaikka ei ole valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, toisten valtioiden, joita tämä yleissopimus sitoo, tuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia tutkimaan asiaa, paitsi jos sopimuksen mukaan toimivaltainen tuomioistuin on katsonut tai toimivaltaiset tuomioistuimet ovat katsoneet, ettei sillä tai niillä ole toimivaltaa asiassa.

4**.** Sellaisen valtion, jota tämä yleissopimus sitoo, tuomioistuimella tai tuomioistuimilla, jonka tai joiden toimivallasta on sovittu trustin perustamista koskevassa asiakirjassa, on yksinomainen toimivalta tutkia kanne, joka on nostettu trustin perustajaa, trusteeta tai trustin edunsaajaa vastaan, jos asia koskee näiden henkilöiden välisiä suhteita taikka heidän oikeuksiaan tai velvollisuuksiaan trustissa.

5. Tuomioistuimen toimivaltaa koskevat sopimukset ja vastaavat määräykset trustin perustamista koskevassa asiakirjassa ovat vailla oikeusvaikutusta, jos ne ovat ristiriidassa 13, 17 ja 21 artiklan määräysten kanssa tai jos tuomioistuimet, joiden toimivalta on sopimuksella poissuljettu, ovat 22 artiklan mukaan yksinomaisesti toimivaltaisia.

24 artikla

Sen toimivallan lisäksi, joka tuomioistuimella on tämän yleissopimuksen muiden määräysten nojalla siinä valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, tuomioistuin on toimivaltainen, jos vastaaja vastaa kyseisessä tuomioistuimessa. Tätä määräystä ei kuitenkaan sovelleta, jos

vastaaja on vastannut kiistääkseen toimivallan tai jos toinen tuomioistuin on 22 artiklan mukaan yksinomaisesti toimivaltainen.

8 jakso

Tuomioistuimen toimivallan ja menettelyn edellytysten tutkiminen

25 artikla

Jos kanne, joka on nostettu sellaisen valtion tuomioistuimessa, jota tämä yleissopimus sitoo, koskee pääasiallisesti asiaa, jonka toisen sellaisen valtion, jota tämä yleissopimus sitoo, tuomioistuin on 22 artiklan mukaan yksinomaisesti toimivaltainen tutkimaan, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta.

26 artikla

1. Jos valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, nostetaan kanne sellaista vastaajaa vastaan, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, ja jos vastaaja ei vastaa, tuomioistuimen on omasta aloitteestaan jätettävä asia tutkimatta, jollei se ole toimivaltainen tämän yleissopimuksen määräysten mukaan.

2. Tuomioistuimen on keskeytettävä asian käsittely, kunnes on selvitetty, että vastaajalla on ollut mahdollisuus saada haastehakemus tai muu vastaava asiakirja niin hyvissä ajoin, että hän on voinut valmistautua vastaamaan asiassa tai että kaikkiin tätä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

3. Oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa Haagissa 15 päivänä marraskuuta 1965 tehdyn yleissopimuksen 15 artiklan määräyksiä sovelletaan 2 kohdan sijasta, jos haastehakemus tai muu vastaava asiakirja oli annettava tiedoksi sanotun yleissopimuksen mukaisesti.

4. Euroopan yhteisön jäsenvaltiot, joita sitoo 29 päivänä toukokuuta 2000 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1348/2000 tai Euroopan yhteisön ja Tanskan kuningaskunnan välillä oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa Brysselissä 19 päivänä lokakuuta 2005 allekirjoitettu sopimus, soveltavat keskinäisissä suhteissaan sanotun asetuksen 19 artiklan säännöksiä, jos haastehakemus tai muu vastaava asiakirja oli annettava tiedoksi sanotun asetuksen tai sopimuksen mukaisesti.

9 jakso

Vireilläolo ja samassa yhteydessä käsiteltävät kanteet

27 artikla

1. Jos tuomioistuimissa nostetaan samojen asianosaisten välillä samaa asiaa koskevia kanteita eri valtioissa, joita tämä yleissopimus sitoo, muiden tuomioistuinten kuin sen, jossa kanne on ensin nostettu, on omasta aloitteestaan keskeytettävä asian käsittely, kunnes on ratkaistu, että tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu, on toimivaltainen.

2. Kun on ratkaistu, että se tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu, on toimivaltainen, tulee muiden tuomioistuinten tuon tuomioistuimen toimivallan vuoksi jättää asia tutkimatta.

28 artikla

1. Jos kanteet, jotka ovat vireillä tuomioistuimissa eri valtioissa, joita tämä yleissopimus sitoo, liittyvät toisiinsa, tuomioistuin, jossa kanne on myöhemmin nostettu, voi keskeyttää asian käsittelyn.

2. Jos nämä kanteet ovat vireillä alimmassa oikeusasteessa, mikä tahansa tuomioistuin, jossa kanne on nostettu myöhemmin, voi asianosaisen pyynnöstä myös jättää asian tutkimatta, jos tuomioistuin, jossa kanne on ensin nostettu, on toimivaltainen tutkimaan kyseiset kanteet ja niiden yhdistäminen on tämän tuomioistuimen lain mukaan sallittua.

3. Tätä artiklaa sovellettaessa katsotaan kanteiden liittyvän toisiinsa silloin, kun niiden välillä on niin läheinen yhteys, että kanteiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä näyttää tarpeelliselta, jotta kanteiden käsitteleminen eri oikeudenkäynneissä ei johtaisi ristiriitaisiin tuomioihin.

29 artikla

Jos useampi tuomioistuin on yksinomaisesti toimivaltainen, on muiden tuomioistuinten kuin sen, jossa kanne on ensin nostettu, jätettävä asia tutkimatta.

30 artikla

Tätä jaksoa sovellettaessa asian katsotaan olevan vireillä tuomioistuimessa:

1. ajankohtana, jona haastehakemus tai vastaava asiakirja jätetään tuomioistuimeen, edellyttäen, että kantaja ei ole sen jälkeen jättänyt ryhtymättä häneltä edellytettyihin toimiin haasteen antamiseksi tiedoksi vastaajalle, tai

2. jos asiakirja on annettava tiedoksi ennen sen jättämistä tuomioistuimeen, ajankohtana, jona tiedoksiannosta vastaava viranomainen ottaa sen vastaan, edellyttäen, että kantaja ei ole sen jälkeen jättänyt ryhtymättä häneltä edellytettyihin toimiin asiakirjan jättämiseksi tuomioistuimeen.

10 jakso

Väliaikaiset toimenpiteet ja turvaamistoimet

31 artikla

Sen valtion, jota tämä yleissopimus sitoo, lain mukaisia väliaikaisia toimenpiteitä tai turvaamistoimia voidaan pyytää sanotun valtion tuomioistuimilta myös silloin, kun toisen valtion, jota tämä yleissopimus sitoo, tuomioistuin on tämän yleissopimuksen mukaan toimivaltainen tutkimaan pääasian.

III OSASTO

TUNNUSTAMINEN JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

32 artikla

Tuomiolla tarkoitetaan tässä yleissopimuksessa jokaista tuomioistuimen ratkaisua sellaisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, riippumatta siitä, kutsutaanko sitä tuomioksi, päätökseksi, täytäntöönpanomääräykseksi vai joksikin muuksi, samoin kuin tuomioistuimen virkamiehen oikeudenkäyntikuluja koskevaa päätöstä.

1 jakso

Tunnustaminen

33 artikla

1. Tuomio, joka on annettu valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, tunnustetaan toisissa valtioissa, joita tämä yleissopimus sitoo, ilman eri menettelyä.

2. Jos kysymys tuomion tunnustamisesta sellaisenaan on riidan kohteena, voi jokainen, jonka etua tuomion tunnustaminen koskee, pyytää tämän osaston 2 ja 3 jaksossa tarkoitetussa menettelyssä vahvistettavaksi, että tuomio on tunnustettava.

3. Jos tuomioon vedotaan asiassa, joka on vireillä valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, ja tuon asian ratkaisu riippuu siitä, onko tuomio tunnustettava, on asiaa käsittelevä tuomioistuin toimivaltainen ratkaisemaan tunnustamista koskevan kysymyksen.

34 artikla

Tuomiota ei tunnusteta, jos

1. tunnustaminen on selkeästi vastoin sen valtion oikeusjärjestyksen perusteita (*ordre public*), missä tunnustamista pyydetään;

2. tuomio on annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu tiedoksi vastaajalle niin hyvissä ajoin ja siten, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, paitsi jos vastaaja ei ole hakenut tuomioon muutosta, vaikka olisi voinut niin tehdä;

3. tuomio on ristiriidassa sellaisen tuomion kanssa, joka on annettu samojen asianosaisten välillä siinä valtiossa, missä tunnustamista pyydetään;

4. tuomio on ristiriidassa toisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, tai kolmannessa valtiossa samaa asiaa koskevan ja samojen asianosaisten välillä aikaisemmin annetun tuomion kanssa ja viimeksi mainittu tuomio täyttää ne edellytykset, jotka ovat tarpeen sen tunnustamiseksi siinä valtiossa, missä tunnustamista pyydetään.

35 artikla

1. Tuomiota ei tunnusteta myöskään silloin, kun II osaston 3, 4 ja 6 jakson määräyksiä ei ole noudatettu, eikä 68 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa. Tuomion tunnustamisesta voidaan kieltäytyä myös missä tahansa 64 artiklan 3 kohdassa tai 67 artiklan 4 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa.

2. Sen valtion tuomioistuin tai viranomainen, missä tunnustamista pyydetään, on tutkiessaan, onko olemassa jokin edellä olevassa kohdassa tarkoitettu toimivaltaperuste, sidottu niihin tosiseikkoihin, joihin tuomiovaltion tuomioistuin on perustanut toimivaltansa.

3. Jollei 1 kohdan määräyksistä muuta johdu, tuomiovaltion tuomioistuinten toimivaltaa ei saa tutkia. Tuomioistuimen toimivaltaa koskevat määräykset eivät kuulu 34 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin oikeusjärjestyksen perusteisiin.

36 artikla

Ulkomaista tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi.

37 artikla

1. Jos sellaisen valtion, jota tämä yleissopimus sitoo, tuomioistuimessa haetaan toisessa sellaisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, annetun tuomion tunnustamista, tuomioistuin voi lykätä asian käsittelyä, jos tuomioon on haettu muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin.

2. Jos sellaisen valtion tuomioistuimessa, jota tämä yleissopimus sitoo, haetaan Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa annetun tuomion tunnustamista, tuomioistuin voi lykätä asian käsittelyä, jos tuomion täytäntöönpanoa on tuomiovaltiossa muutoksenhaun vuoksi lykätty.

2 jakso

Täytäntöönpano

38 artikla

1. Tuomio, joka on annettu valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, ja joka on siellä täytäntöönpanokelpoinen, on pantava täytäntöön toisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, kun tuomio asiaan osallisen hakemuksesta on siellä julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi.

2. Yhdistyneessä kuningaskunnassa on kuitenkin sellaiset tuomiot pantava täytäntöön Englannissa ja Walesissa, Skotlannissa tai Pohjois-Irlannissa, jotka asiaan osallisen pyynnöstä on rekisteröity täytäntöönpanoa varten asianomaisessa Yhdistyneen kuningaskunnan osassa.

39 artikla

1. Hakemuksen ottaa vastaan liitteessä II olevassa luettelossa mainittu tuomioistuin tai toimivaltainen viranomainen.

2. Alueellinen toimivalta määräytyy sen asianosaisen kotipaikan mukaan, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, tai täytäntöönpanopaikkakunnan perusteella.

40 artikla

1. Hakemus jätetään sen valtion lain mukaisesti, missä täytäntöönpanoa pyydetään.

2. Hakijan on ilmoitettava osoite tiedoksiantoja varten sen tuomioistuimen tuomiopiirin alueella, jolta täytäntöönpanoa pyydetään. Jos kyseisen valtion laki ei tunne sellaisen paikallisen osoitteen ilmoittamista, hakijan on nimettävä oikeudenkäyntiasiamies.

3. Hakemukseen on liitettävä 53 artiklassa tarkoitetut asiakirjat.

41 artikla

Tuomio julistetaan täytäntöönpanokelpoiseksi heti, kun 53 artiklan edellyttämät muodollisuudet on täytetty, suorittamatta 34 ja 35 artiklan mukaista tarkistusta. Asianosaisella, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, ei menettelyn tässä vaiheessa ole oikeutta tulla kuulluksi.

42 artikla

1. Hakijalle on viivytyksettä annettava tiedoksi täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevasta hakemuksesta annettu päätös sen valtion lain mukaisesti, missä täytäntöönpanoa pyydetään.

2. Päätös täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisesta on annettava tiedoksi sille osapuolelle, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, ja päätökseen on liitettävä tuomio, jos sitä ei jo ole annettu tälle tiedoksi.

43 artikla

1. Kumpikin asianosainen voi hakea muutosta täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevasta hakemuksesta annettuun päätökseen.

2. Muutosta on haettava liitteessä III mainitulta tuomioistuimelta.

3. Muutoksenhaku on käsiteltävä kontradiktorista oikeudenkäyntiä koskevien sääntöjen mukaisesti.

4. Jos asianosainen, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, jää saapumatta muutoksenhakutuomioistuimeen käsittelyyn, joka koskee hakijan tekemää muutoksenhakua, 26 artiklan 2–4 kohdan määräyksiä sovelletaan, vaikka sen asianosaisen kotipaikka, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, ei olisikaan missään valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo.

5. Täytäntöönpanokelpoisuudesta annettua päätöstä koskeva muutoksenhaku on jätettävä tuomioistuimeen kuukauden sisällä päätöksen tiedoksiantamisesta. Jos sen asianosaisen kotipaikka, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, on muussa sellaisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, kuin siinä, missä tuomio on julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi, muutoksenhakuaika on kaksi kuukautta siitä päivästä, kun päätös on annettu tiedoksi hänelle joko henkilökohtaisesti tai toimitettu hänen kotiosoitteeseensa. Tätä määräaikaa ei voi pidentää välimatkan perusteella.

44 artikla

Muutoksenhaun johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta ainoastaan siten kuin liitteessä IV määrätään.

45 artikla

1. Tuomioistuin, jolta muutosta haetaan 43 tai 44 artiklan mukaisesti, voi evätä tuomion julistamisen täytäntöönpanokelpoiseksi tai kumota täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisesta

tehdyn päätöksen ainoastaan jollakin 34 ja 35 artiklassa mainituista perusteista. Sen on annettava päätöksensä viipymättä.

2. Ulkomaista tuomiota ei saa sen sisältämän asiaratkaisun osalta ottaa missään tapauksessa uudelleen tutkittavaksi.

46 artikla

1. Tuomioistuin, jolta muutosta on haettu 43 tai 44 artiklan mukaan, voi sen asianosaisen pyynnöstä, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, keskeyttää asian käsittelyn, jos tuomioon on tuomiovaltiossa haettu muutosta varsinaisin muutoksenhakukeinoin tai jos sellaisen muutoksenhakukeinon käyttämiselle säädetty aika ei ole vielä kulunut umpeen; viimeksi mainitussa tapauksessa tuomioistuin voi määrätä ajan, jonka kuluessa muutosta on haettava.

2. Jos tuomio on annettu Irlannissa tai Yhdistyneessä kuningaskunnassa, on jokaista tuomiovaltiossa käytettävissä olevaa muutoksenhakukeinoa pidettävä 1 kohdassa tarkoitettuna varsinaisena muutoksenhakukeinona.

3. Tuomioistuin voi myös päättää, että täytäntöönpanon edellytyksenä on sen määräämän vakuuden asettaminen.

47 artikla

1. Jos tuomio on tunnustettava tämän yleissopimuksen mukaisesti, mikään ei estä hakijaa turvautumasta sen valtion lain mukaisiin väliaikaisiin toimenpiteisiin, missä täytäntöönpanoa pyydetään, turvaamistoimet mukaan lukien, vaikka 41 artiklan mukaista päätöstä tuomion julistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi ei ole annettu.

2. Päätös, jolla tuomio julistetaan täytäntöönpanokelpoiseksi, oikeuttaa ryhtymään turvaamistoimiin.

3. Ennen kuin 43 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu, täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisesta annettuun päätökseen sovellettava muutoksenhakuaika on kulunut umpeen ja ennen kuin mahdollisen muutoksenhakemuksen johdosta on annettu päätös, asianosaisen, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, omaisuuteen saa kohdistaa ainoastaan turvaamistoimia.

48 artikla

1. Jos ulkomaisella tuomiolla on ratkaistu useampia vaatimuksia ja jos tuomiota ei voida julistaa täytäntöönpanokelpoiseksi kaikkien vaatimusten osalta, tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen on annettava se yhden tai useamman vaatimuksen osalta.

2. Hakija voi pyytää tuomion julistamista osittain täytäntöönpanokelpoiseksi.

49 artikla

Ulkomainen tuomio, jolla joku on velvoitettu maksamaan uhkasakko, on täytäntöönpanokelpoinen siinä valtiossa, missä täytäntöönpanoa pyydetään, ainoastaan, jos tuomiovaltion tuomioistuin on lopullisesti vahvistanut uhkasakon määrän.

50 artikla

1. Jos täytäntöönpanon hakija on tuomiovaltiossa saanut korvauksetta tai osakorvausta vastaan oikeusapua tai vapautuksen kulujen tai maksujen suorittamisesta, on hänellä myös tässä jaksossa tarkoitetussa menettelyssä oikeus saada sen valtion lain mukainen laajin mahdollinen oikeusapu tai vapautus kulujen tai maksujen suorittamisesta, missä täytäntöönpanoa pyydetään.

2. Se, joka pyytää Tanskan, Islannin tai Norjan hallintoviranomaisen elatusapuasiassa antaman päätöksen täytäntöönpanoa, voi kuitenkin vaatia täytäntöönpanovaltiossa 1 kohdassa tarkoitettuja etuja, jos hän esittää Tanskan, Islannin tai Norjan oikeusministeriön todistuksen siitä, että taloudelliset edellytykset saada kokonaan tai osittain maksutonta oikeusapua tai vapautus kulujen tai maksujen suorittamisesta hänen osaltaan ovat olemassa.

51 artikla

Kun asianosainen pyytää valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, sellaisen tuomion täytäntöönpanoa, joka on annettu toisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, häneltä ei saa vaatia vakuutta, takuuta, talletusta tai muuta senkaltaista suoritusta sillä perusteella, että hän on ulkomaalainen tai että hänen kotipaikkansa tai oleskelupaikkansa ei ole täytäntöönpanovaltiossa.

52 artikla

Täytäntöönpanokelpoisuuden vahvistamista koskevassa menettelyssä ei saa valtiossa, missä täytäntöönpanoa pyydetään, periä mitään riidan kohteen arvon mukaan määräytyvää maksua tai veroa.

3 jakso

Yhteiset määräykset

53 artikla

1. Asianosaisen, joka vaatii tuomion tunnustamista tai tekee hakemuksen tuomion julistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi, on annettava tuomiosta sellainen jäljennös, joka täyttää tarvittavat vaatimukset sen alkuperäisyyden toteamiseksi.

2. Asianosaisen, joka tekee hakemuksen tuomion julistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi, on esitettävä myös 54 artiklassa tarkoitettu todistus, tämän kuitenkaan rajoittamatta 55 artiklan soveltamista.

54 artikla

Sen valtion tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa tuomio on annettu, on asiaan osallisen pyynnöstä annettava todistus tämän yleissopimuksen liitteen V mukaista vakiolomaketta käyttäen.

55 artikla

1. Jollei 54 artiklassa tarkoitettua todistusta esitetä, tuomioistuin tai toimivaltainen viranomainen voi asettaa sen esittämiselle määräajan tai hyväksyä kyseistä asiakirjaa vastaavia muita asiakirjoja tai, jos se pitää asiaa riittävästi selvitettynä, vapauttaa hakijan asiakirjan esittämisvelvollisuudesta.

2. Tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen vaatimuksesta asiakirjoista on annettava käännös. Käännöksen on oltava sellaisen henkilön oikeaksi todistama, jolla on siihen kelpoisuus jossakin valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo.

56 artikla

Edellä 53 artiklassa ja 55 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen samoin kuin asianajovaltakirjan osalta, jos sellainen on annettu, ei saa vaatia laillistamista tai vastaavaa muodollisuutta.

IV OSASTO

VIRALLISET ASIAKIRJAT JA TUOMIOISTUIMESSA TEHTY SOVINTO

57 artikla

1. Viralliset asiakirjat (*actes authentiques*), jotka on laadittu jossakin valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, ja jotka ovat siellä täytäntöönpanokelpoisia, on pyynnöstä julistettava täytäntöönpanokelpoisiksi toisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, 38 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukaisessa menettelyssä. Tuomioistuin, jolta muutosta haetaan 43 tai 44 artiklan mukaisesti, voi evätä virallisen asiakirjan julistamisen täytäntöönpanokelpoiseksi tai kumota täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisesta tehdyn päätöksen ainoastaan, jos virallisen asiakirjan täytäntöönpano olisi selkeästi vastoin sen valtion oikeusjärjestyksen perusteita (*ordre public*), missä täytäntöönpanoa pyydetään.

2. Myös hallintoviranomaisen luona tehtyjä tai sellaisen vahvistamia elatusvelvollisuutta koskevia sopimuksia pidetään 1 kohdassa tarkoitettuina virallisina asiakirjoina.

3. Täytäntöönpanopyynnön yhteydessä toimitetun asiakirjan on täytettävä ne edellytykset, jotka sen alkuperäisyyden toteamiseksi vaaditaan siinä valtiossa, missä asiakirja on laadittu.

4. Mitä III osaston 3 jaksossa määrätään, on noudatettava soveltuvin osin. Sen valtion toimivaltaisen viranomaisen, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa virallinen asiakirja on laadittu tai rekisteröity, on asiaan osallisen pyynnöstä laadittava todistus tämän yleissopimuksen liitteen VI mukaista vakiolomaketta käyttäen.

58 artikla

Sellaisen valtion, jota tämä yleissopimus sitoo, tuomioistuimessa oikeudenkäynnin aikana tehty sovinto, joka on täytäntöönpanokelpoinen sanotussa valtiossa, on samoin edellytyksin kuin viralliset asiakirjat täytäntöönpanokelpoinen valtiossa, missä täytäntöönpanoa pyydetään. Sen valtion tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen, jota tämä yleissopimus sitoo ja jossa sovinto tehtiin, on asiaan osallisen pyynnöstä annettava todistus tämän yleissopimuksen liitteen V mukaista vakiolomaketta käyttäen.

V OSASTO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

59 artikla

1. Ratkaistessaan, onko asianosaisen kotipaikka valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo ja jonka tuomioistuimessa asia on vireillä, on tuomioistuimen sovellettava kansallista lakiaan.

2. Jos asianosaisen kotipaikka ei ole valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo ja jonka tuomioistuimessa asia on vireillä, tuomioistuimen on ratkaistessaan, onko asianosaisen kotipaikka toisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, sovellettava tuon valtion lakia.

60 artikla

1. Tätä yleissopimusta sovellettaessa yhtiön tai muun oikeushenkilön kotipaikka on paikkakunta, missä sillä on:

(a) sääntömääräinen kotipaikka, tai

(b) keskushallinto, tai

(c) pääasiallinen toimipaikka.

2. Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin osalta sääntömääräistä kotipaikkaa vastaa ”registered office” tai jos sellaista ei ole missään, perustamispaikka, tai jos sellaista ei ole missään, paikka, jonka lain mukaisesti muodostaminen tapahtui.

3. Kun sellaisen valtion tuomioistuimen, jota tämä yleissopimus sitoo, on siinä vireillä olevassa asiassa ratkaistava, sijaitseeko trustin kotipaikka sen alueella, tuomioistuin soveltaa kansainvälisen yksityisoikeuden säännöksiään.

61 artikla

Henkilö, jonka kotipaikka on valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, ja jota syytetään toisen valtion, jota tämä yleissopimus sitoo ja jonka kansalainen hän ei ole, rikostuomioistuimessa tuottamuksellisesta rikoksesta, voi käyttää puolustajanaan tähän tehtävään oikeutettua henkilöä siinäkin tapauksessa, että hän ei saavu tuomioistuimeen henkilökohtaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kansallisen lain edullisempien säännösten soveltamista. Asiaa käsittelevä tuomioistuin voi kuitenkin määrätä, että vastaajan on saavuttava henkilökohtaisesti; jos määräystä ei ole noudatettu, yksityisoikeudellista vaatimusta koskevaa tuomiota, joka on annettu ilman, että kyseisellä henkilöllä on ollut mahdollisuus puolustautua, ei tarvitse tunnustaa eikä panna täytäntöön toisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo.

62 artikla

Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan ’tuomioistuimella’ myös mitä tahansa viranomaisia, jotka valtio, jota tämä yleissopimus sitoo, on nimennyt käyttämään toimivaltaa tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

VI OSASTO

SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET

63 artikla

1. Tätä yleissopimusta sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille, ja sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu sen jälkeen kun tämä

yleissopimus on tullut voimaan asiakirjan laatineessa valtiossa, sekä, jos pyydetään tuomion tai virallisten asiakirjojen tunnustamista tai täytäntöönpanoa, siinä valtiossa, jolle pyyntö on osoitettu.

2. Jos oikeudenkäynti oli pantu vireille tuomion antaneessa valtiossa ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa, tuomiot, jotka on annettu tuon ajankohdan jälkeen, on tunnustettava ja pantava täytäntöön III osaston määräysten mukaisesti:

(a) jos oikeudenkäynti tuomiovaltiossa oli pantu vireille sen jälkeen, kun Luganossa 16 päivänä syyskuuta 1988 allekirjoitettu yleissopimus oli tullut voimaan sekä siinä valtiossa, missä tuomio on annettu, että siinä valtiossa, jolle pyyntö on osoitettu;

(b) kaikissa muissa tapauksissa, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat II osaston määräyksiä tai sellaisen yleissopimuksen määräyksiä, joka asian tullessa vireille oli voimassa sen valtion, missä tuomio on annettu, ja sen valtion, jolle pyyntö on osoitettu, välillä.

VII OSASTO

SUHDE NEUVOSTON ASETUKSEEN (EY) N:o 44/2001 JA MUIHIN SÄÄDÖKSIIN

64 artikla

1. Tämä yleissopimus ei vaikuta siihen, miten Euroopan yhteisön jäsenvaltioita soveltavat tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 44/2001 ja sen muutoksia, Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitettua yleissopimusta tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla ja tämän yleissopimuksen tulkitsemisesta yhteisöjen tuomioistuimessa Luxemburgissa 3 päivänä kesäkuuta 1971 allekirjoitettua pöytäkirjaa, sellaisina kuin ne ovat muutettuina Euroopan yhteisöön liittyvien valtioiden liittymisestä sanottuun yleissopimukseen ja pöytäkirjaan tehdyillä yleissopimuksilla, sekä Euroopan yhteisön ja Tanskan kuningaskunnan välillä Brysselissä 19 päivänä lokakuuta 2005 allekirjoitettua sopimusta tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla.

2. Tätä yleissopimusta on kuitenkin aina sovellettava:

(a) Tuomioistuimen toimivaltaa koskevissa asioissa, jos vastaajalla on kotipaikka sellaisessa valtiossa, jossa sovelletaan tätä yleissopimusta mutta ei mitään tämän artiklan 1 kohdassa mainituista säädöksistä, tai jos sellaisen valtion tuomioistuin on toimivaltainen tämän yleissopimuksen 22 tai 23 artiklan nojalla;

(b) kun on kysymys 27 ja 28 artiklassa tarkoitetusta vireilläolosta ja toisiinsa liittyvistä kanteista ja kanteet on nostettu sekä valtiossa, jossa sovelletaan yleissopimusta mutta ei mitään tämän artiklan 1 kohdassa mainituista säädöksistä, ja valtiossa, jossa sovelletaan sekä tätä yleissopimusta että jotakin tämän artiklan 1 kohdassa mainittua säädöstä;

(c) kun on kysymys tuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, jos joko tuomiovaltio tai valtio, jolle pyyntö on osoitettu, ei sovella mitään tämän artiklan 1 kohdassa mainituista säädöksistä.

3. Tunnustaminen tai täytäntöönpano voidaan evätä paitsi III osastossa mainitulla perusteella myös silloin, kun se toimivaltaperuste, jolla tuomion antanut tuomioistuin on pitänyt itseään toimivaltaisena, poikkeaa tämän yleissopimuksen toimivaltaperusteista ja tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään sellaista asianosaista vastaan, jonka kotipaikka on valtiossa, jossa sovelletaan tätä yleissopimusta mutta ei mitään tämän artiklan 1 kohdassa mainituista säädöksistä, jollei tuomiota tästä huolimatta voida tunnustaa tai panna täytäntöön sen valtion lain mukaan, jolle pyyntö on osoitettu.

65 artikla

Rajoittamatta 63 artiklan 2 kohdan sekä 66 ja 67 artiklan soveltamista, tämä yleissopimus korvaa niiden valtioiden osalta, joita tämä yleissopimus sitoo, ne yleissopimukset, jotka on tehty kahden tai useamman tällaisen valtion kesken ja jotka koskevat samoja aiheita kuin ne, joihin tätä yleissopimusta sovelletaan. Tämä yleissopimus korvaa erityisesti liitteessä VII mainitut yleissopimukset.

66 artikla

1. Edellä 65 artiklassa tarkoitetut valtiosopimukset ovat edelleen voimassa sellaisissa asioissa, joissa tätä yleissopimusta ei sovelleta.

2. Ne ovat edelleen voimassa myös niiden tuomioiden osalta, jotka on annettu, ja niiden virallisten asiakirjojen osalta, jotka on laadittu ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa.

67 artikla

1. Tämä yleissopimus ei vaikuta tuomioistuinten toimivaltaa tai tuomioiden tunnustamista taikka täytäntöönpanoa erityisillä oikeudenaloilla säänteleviin sopimuksiin, jotka sitovat tämän yleissopimuksen osapuolia ja/tai valtioita, joita tämä yleissopimus sitoo. Tiettyjen sopimuspuolten välillä tehdyistä muista sopimuksista johtuvien velvoitteiden soveltamista rajoittamatta tämä yleissopimus ei estä sopimuspuolia liittymästä tällaisiin yleissopimuksiin.

2. Tämä yleissopimus ei estä erityistä oikeudenalaa koskevan yleissopimuksen osapuolena olevan valtion, jota tämä yleissopimus sitoo, tuomioistuinta vetoamasta kyseisen sopimuksen mukaisiin perusteisiin toimivaltansa osalta silloinkin, kun vastaajan kotipaikka on toisessa sellaisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo ja joka ei ole tuon sopimuksen osapuoli. Asiaa käsittelevän tuomioistuimen on kuitenkin sovellettava tämän yleissopimuksen 26 artiklaa.

3. Tuomiot, jotka on antanut erityistä oikeudenalaa koskevaan yleissopimukseen toimivaltansa perustanut tuomioistuin valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, on tunnustettava ja pantava täytäntöön muissa valtioissa, joita tämä yleissopimus sitoo, tämän yleissopimuksen III osaston mukaisesti.

4. Tunnustaminen tai täytäntöönpano voidaan evätä paitsi III osastossa mainitulla perusteella myös silloin, kun erityistä oikeudenalaa koskeva yleissopimus ei sido valtiota, jossa tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, ja henkilöllä, jota vastaan tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, on kotipaikka tuossa valtiossa, tai jos valtio, jossa tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään, on Euroopan yhteisön jäsenvaltio ja tunnustamista tai täytäntöönpanoa pyydetään jossakin yhteisön jäsenvaltiossa sellaisten yleissopimusten

nojalla, jotka Euroopan yhteisön on tehtävä, jollei tuomiota tästä huolimatta voida tunnustaa tai panna täytäntöön sen valtion lain mukaan, jolle pyyntö on osoitettu.

5. Jos erityistä oikeudenalaa koskeva yleissopimus, jonka osapuolia ovat sekä valtio, jossa tuomio on annettu, että valtio, jolle pyyntö on osoitettu, sisältää tuomion tunnustamista tai täytäntöönpanoa koskevia ehtoja, niitä on noudatettava. Kuitenkin voidaan aina soveltaa niitä tämän yleissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat tuomion tunnustamisessa ja täytäntöönpanossa noudatettavaa menettelyä.

68 artikla

1. Tämä yleissopimus ei vaikuta sopimuksiin, joilla valtiot, joita tämä yleissopimus sitoo, ovat ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa sitoutuneet olemaan tunnustamatta tuomiota, joka on annettu toisessa valtiossa, joita tämä yleissopimus sitoo, sellaista vastaajaa vastaan, jonka kotipaikka tai vakinainen asuinpaikka on kolmannessa maassa, jos tuomion antaneen tuomioistuimen toimivalta 4 artiklassa tarkoitetussa tapauksessa on voinut perustua ainoastaan johonkin 3 artiklan toisessa kohdassa mainittuun toimivaltaperusteeseen. Tiettyjen sopimuspuolten välillä tehdyistä muista sopimuksista johtuvien velvoitteiden soveltamista rajoittamatta tämä yleissopimus ei estä sopimuspuolia liittymästä tällaisiin yleissopimuksiin.

2. Sopimuspuoli ei saa kuitenkaan suhteessa kolmanteen valtioon sitoutua siihen, ettei se tunnusta toisen valtion, jota tämä yleissopimus sitoo, tuomioistuimen antamaa tuomiota, jos tuomion antanut tuomioistuin on perustanut toimivaltansa siihen, että vastaajalla on omaisuutta siinä valtiossa tai että siellä olevaa omaisuutta on kantajan hakemuksesta takavarikoitu tai siihen on kohdistettu muu turvaamistoimi:

(a) jos kanne koskee parempaa oikeutta tuohon omaisuuteen, omaisuuden hallintaa tai oikeutta määrätä siitä, tai jos kanne koskee muuta tuohon omaisuuteen liittyvää asiaa, tai

(b) jos omaisuus on oikeudenkäynnin kohteena olevan saatavan vakuutena.

VIII OSASTO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

69 artikla

1. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten Euroopan yhteisölle, Tanskalle ja niille valtioille, jotka ovat Euroopan vapaakauppaliiton jäseniä silloin kun yleissopimus avataan allekirjoittamista varten.

2. Yleissopimuksen allekirjoittaneiden valtioiden on ratifioitava se. Ratifioimiskirjat talletetaan Sveitsin liittoneuvostoon, joka toimii tämän yleissopimuksen tallettajana.

3. Ratifioinnin yhteydessä sopimuspuolet voivat esittää ilmoituksia pöytäkirjassa N:o 1 olevan I, II ja III artiklan mukaisesti.

4. Yleissopimus tulee voimaan kuudennen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen kun Euroopan yhteisö ja jokin Euroopan vapaakauppaliiton jäsen ovat tallettaneet ratifioimiskirjansa.

5. Yleissopimus tulee voimaan jokaisen muun sopimuspuolen osalta kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun sanottu valtio on tallettanut ratifioimiskirjansa.

6. Pöytäkirjassa N:o 2 olevan 3 artiklan 3 kohdan soveltamista rajoittamatta tämä yleissopimus korvaa 4 ja 5 kohdan mukaisesti voimaantulopäivästään alkaen Luganossa 16 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn yleissopimuksen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla. Muissa säädöksissä olevia viittauksia vuoden 1988 Luganon yleissopimukseen pidetään viittauksina tähän yleissopimukseen.

7. Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden ja 70 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen Euroopan ulkopuolella sijaitsevien alueiden keskinäisten suhteiden osalta yleissopimus korvaa Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitetun yleissopimuksen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla ja tämän yleissopimuksen tulkitsemisesta yhteisöjen tuomioistuimessa Luxemburgissa 3 päivänä kesäkuuta 1971 allekirjoitetun pöytäkirjan, sellaisina kuin ne ovat muutettuina Euroopan yhteisöön liittyvien valtioiden liittymisestä sanottuun yleissopimukseen ja pöytäkirjaan tehdyillä yleissopimuksilla, alkaen päivästä, jona tämä yleissopimus tulee voimaan kyseisten alueiden osalta 73 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

70 artikla

1. Tähän yleissopimukseen voivat liittyä sen voimaantulon jälkeen

(a) valtiot, joista tulee Euroopan vapaakauppaliiton jäseniä sen jälkeen kun tämä yleissopimus on avattu allekirjoittamista varten, 71 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti;

(b) Euroopan yhteisön jäsenvaltiot, jotka toimivat sellaisten Euroopan ulkopuolella sijaitsevien alueiden puolesta, jotka ovat osa kyseisen jäsenvaltion aluetta tai joiden ulkosuhteista kyseinen jäsenvaltio vastaa, 71 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti;

(c) mikä tahansa muu valtio 72 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti.

2. Kun 1 kohdassa tarkoitetut valtiot haluavat liittyä tämän yleissopimuksen sopimuspuoliksi, niiden on esitettävä tätä koskeva hakemus tallettajalle. Hakemuksen tulee sisältää 71 ja 72 artiklassa tarkoitetut tiedot ja siihen on liitettävä englannin- ja ranskankielinen käännös.

71 artikla

1. Kun jokin 70 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettu valtio haluaa tulla tämän yleissopimuksen sopimuspuoleksi,

(a) sen on ilmoitettava tämän yleissopimuksen soveltamista varten vaaditut tiedot;

(b) se voi esittää ilmoituksia pöytäkirjassa N:o 1 olevan I ja III artiklan mukaisesti.

2. Tallettaja toimittaa 1 kohdan nojalla saamansa tiedot muille sopimuspuolille ennen kuin asianomainen valtio tallettaa liittymiskirjansa.

72 artikla

1. Kun jokin 70 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu valtio haluaa tulla tämän yleissopimuksen sopimuspuoleksi,

(a) sen on ilmoitettava tämän yleissopimuksen soveltamista varten vaaditut tiedot;

(b) se voi esittää ilmoituksia pöytäkirjassa N:o 1 olevan I ja III artiklan mukaisesti; ja

(c) sen on toimitettava tallettajalle tiedot erityisesti seuraavista seikoista:

(1) valtion tuomioistuinlaitos ja erityisesti tuomarien nimittäminen ja riippumattomuus;

(2) yksityisoikeudellisia menettelyjä ja tuomioiden täytäntöönpanoa koskeva kansallinen laki; ja

(3) yksityisoikeudellisia menettelyjä koskeva kansainvälinen yksityisoikeus.

2. Tallettaja toimittaa 1 kohdan nojalla saamansa tiedot muille sopimuspuolille ennen kuin se kutsuu asianomaisen valtion liittymään tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti.

3. Edellä olevan 4 kohdan estämättä tallettaja kutsuu asianomaisen valtion liittymään vain jos se on saanut tähän sopimuspuolten yksimielisen suostumuksen. Sopimuspuolten on pyrittävä antamaan suostumuksensa viimeistään vuoden kuluttua siitä kun tallettaja on esittänyt liittymiskutsun.

4. Yleissopimus tulee voimaan ainoastaan liittyvän valtion ja niiden valtioiden välisissä suhteissa, jotka eivät ole vastustaneet sanotun valtion liittymistä yleissopimukseen ennen liittymiskirjan tallettamista seuraavan kolmannen kalenterikuukauden ensimmäistä päivää.

73 artikla

1. Liittymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan.

2. Yleissopimus tulee voimaan 70 artiklassa tarkoitetun liittyvän valtion osalta kolmannen kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä siitä lukien, kun liittymiskirja on talletettu. Liittyvää valtiota pidetään yleissopimuksen sopimuspuolena kyseisestä hetkestä alkaen.

3. Kukin sopimuspuoli voi toimittaa tallettajalle tämän yleissopimuksen tekstin asianomaisen sopimuspuolen kielellä tai kielillä, ja teksti on todistusvoimainen, jos sopimuspuolet niin sopivat pöytäkirjassa N:o 2 olevan 4 artiklan mukaisesti.

74 artikla

1. Tämä yleissopimus tehdään rajoittamattomaksi ajaksi.

2. Jokainen sopimuspuoli voi milloin tahansa irtisanoa yleissopimuksen lähettämällä siitä ilmoituksen tallettajalle.

3. Irtisanominen tulee voimaan sen kalenterivuoden päättyessä, joka seuraa kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun tallettaja on ottanut vastaan irtisanomista koskevan ilmoituksen.

75 artikla

Tämän yleissopimuksen liitteenä ovat:

- Pöytäkirja N:o 1, joka koskee eräitä toimivaltaa, menettelyä ja täytäntöönpanoa koskevia kysymyksiä;

- Pöytäkirja N:o 2, joka koskee yleissopimuksen yhdenmukaista tulkintaa ja pysyvää komiteaa;

- Pöytäkirja N:o 3, joka koskee tämän yleissopimuksen 67 artiklan soveltamista;

- Liitteet I–IV ja liite VII, jotka koskevat tämän yleissopimuksen soveltamiseen liittyviä tietoja;

- Liitteet V ja VI, jotka sisältävät tämän yleissopimuksen 54, 58 ja 57 artiklassa tarkoitetut todistukset.

- Liite VIII, jossa luetellaan tämän yleissopimuksen 79 artiklassa tarkoitetut todistusvoimaiset kielet; ja

- Liite IX, joka koskee pöytäkirjassa N:o 1 olevan II artiklan soveltamista.

Nämä pöytäkirjat ja liitteet ovat erottamaton osa tätä yleissopimusta.

76 artikla

Jokainen sopimuspuoli voi pyytää tämän yleissopimuksen muuttamista, 77 artiklan soveltamista kuitenkaan rajoittamatta. Tällöin tallettajan on kutsuttava koolle pysyvä komitea pöytäkirjassa N:o 2 olevan 4 artiklan mukaisesti.

77 artikla

1. Sopimuspuolten on ilmoitettava tallettajalle kaikkien niiden lakien tekstit, joilla muutetaan liitteissä I–IV esitettyjä luetteloita, sekä kaikki poistot tai lisäykset liitteessä VII esitettyyn luetteloon ja niiden voimaantulopäivä. Ilmoitukset on tehtävä kohtuullisen ajan kuluessa ennen muutosten voimaantuloa, ja niihin on liitettävä englannin- ja ranskankielinen käännös. Tallettaja tekee liitteisiin vastaavat muutokset kuultuaan pysyvää komiteaa pöytäkirjassa N:o 2 olevan 4 artiklan mukaisesti. Tätä varten sopimuspuolten on toimitettava niiden viralliselle kielelle tehty käännös muutoksista.

2. Pysyvä komitea tekee tämän yleissopimuksen liitteisiin V–VI ja VIII–IX tarvittavat muutokset pöytäkirjassa N:o 2 olevan 4 artiklan mukaisesti.

78 artikla

1. Tallettaja ilmoittaa sopimuspuolille

(a) kunkin ratifiointi- tai liittymiskirjan tallettamisesta;

(b) yleissopimuksen voimaantulopäivän kunkin sopimuspuolen osalta;

(c) pöytäkirjaan N:o 1 sisältyvän I–IV artiklan mukaiset selitykset;

(d) 74 artiklan 2 kohdan, 77 artiklan 1 kohdan ja pöytäkirjassa N:o 3 olevan 4 kohdan mukaisesti tehdyt ilmoitukset.

2. Ilmoitusten mukana toimitetaan niiden englannin- ja ranskankieliset käännökset.

79 artikla

Tämä yleissopimus, joka on laadittu yhtenä alkuperäiskappaleena liitteessä VIII luetelluilla kielillä, jotka ovat kaikki yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Sveitsin liittoneuvoston arkistoon. Sveitsin liittoneuvoston on lähetettävä kullekin sopimuspuolelle oikeaksi todistettu jäljennös.

Pöytäkirja N:o 1 eräistä toimivaltaa, menettelyä ja täytäntöönpanoa koskevista kysymyksistä

KORKEAT SOPIMUSPUOLET OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I artikla

1. Oikeudenkäynti- ja muut asiakirjat, jotka on laadittu valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, ja jotka on annettava tiedoksi henkilölle, joka oleskelee toisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, on lähetettävä noudattaen näiden valtioiden välillä tehtyjä yleissopimuksia tai sopimuksia.

2. Jos se sopimuspuoli, jonka alueella tiedoksianto on toimitettava, ei ole tallettajalle annetulla selityksellä sitä vastustanut, voi nämä asiakirjat lähettää sen valtion virkamies, missä asiakirjat on laadittu, suoraan sen sopimusvaltion virkamiehelle, jossa tiedoksiannon vastaanottaja on. Tässä tapauksessa alkuperävaltion virkamies lähettää jäljennöksen asiakirjasta sille vastaanottajavaltion virkamiehelle, joka on toimivaltainen antamaan sen tiedoksi vastaanottajalle. Tämä tiedoksianto tapahtuu sillä tavalla kuin vastaanottavan valtion laissa on säädetty. Tiedoksianto vahvistetaan todistuksella, joka lähetetään suoraan alkuperävaltion virkamiehelle.

3. Euroopan yhteisön jäsenvaltiot, joita sitoo 29 päivänä toukokuuta 2000 tehty neuvoston asetus (EY) N:o 1348/2000 tai Euroopan yhteisön ja Tanskan kuningaskunnan välillä oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa Brysselissä 19 päivänä lokakuuta 2005 allekirjoitettu sopimus, soveltavat keskinäisissä suhteissaan sanottua asetusta ja sanottua sopimusta.

II artikla

1. Edellä 6 artiklan 2 alakohdassa ja 11 artiklassa tarkoitettua takaus- tai takautumisvaatimusta tai sivullisvaatimusta koskevaa kannetta koskeviin toimivaltaperusteisiin ei voida täysmääräisesti vedota liitteessä IX luetelluissa valtioissa, joita tämä yleissopimus sitoo. Henkilö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, jota tämä yleissopimus sitoo, voidaan kutsua tuomioistuimeen liitteessä IX mainittujen sääntöjen mukaisesti.

2. Euroopan yhteisö voi ilmoittaa ratifioinnin yhteydessä, että 6 artiklan 2 kohdassa ja 11 artiklassa tarkoitettua takaus- tai takautumisvaatimusta tai sivullisvaatimusta koskevaa kannetta koskeviin toimivaltaperusteisiin ei voida vedota eräissä muissa jäsenvaltioissa, ja antaa tiedot sovellettavista säännöistä.

3. Muissa valtioissa, joita tämä yleissopimus sitoo, 6 artiklan 2 alakohdan tai 11 artiklan nojalla annetut tuomiot on tunnustettava ja pantava täytäntöön 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa valtioissa III osaston mukaisesti. Oikeusvaikutukset, jotka näissä valtioissa annetuilla tuomioilla 1 ja 2 kohdan määräysten mukaan on kolmanteen henkilöön nähden, on tunnustettava myös muissa valtioissa, joita tämä yleissopimus sitoo.

III artikla

1. Sveitsi varaa itselleen oikeuden selittää ratifiointikirjansa tallettamisen yhteydessä, että se ei sovella 34 artiklan 2 kohdan määräyksen seuraavaa osaa:

”paitsi jos vastaaja ei ole hakenut tuomioon muutosta, vaikka olisi voinut niin tehdä”.

Jos Sveitsi antaa tällaisen selityksen, muut sopimuspuolet soveltavat samaa varaumaa Sveitsin tuomioistuimissa annettuihin tuomioihin.

2. Sopimuspuolet voivat, antamalla sitä koskevan selityksen, pidättää itselleen 70 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuissa liittyvissä valtioissa annettujen tuomioiden osalta seuraavat oikeudet:

(a) 1 kohdassa tarkoitettu oikeus, ja

(b) 39 artiklassa tarkoitetun viranomaisen oikeus tutkia oma-aloitteisesti, 41 artiklan määräyksistä riippumatta, onko olemassa jokin syy kieltäytyä tuomion tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta.

3. Jos jokin sopimuspuoli on esittänyt tällaisen varauman jotakin 2 kohdassa tarkoitettua liittyvää valtiota vastaan, tämä liittyvä valtio voi, antamalla selityksen, pidättää itselleen saman oikeuden suhteessa tuon sopimuspuolen tuomioistuimissa annettuihin tuomioihin.

4. Edellä 1 kohdassa mainittua varaumaa lukuun ottamatta selitykset ovat voimassa viisi vuotta kerrallaan, ja ne voidaan uusia tällaisen jakson päättyessä. Sopimuspuolen on ilmoitettava 2 kohdassa tarkoitetusta selityksen uusimisesta viimeistään kuusi kuukautta ennen tällaisen kauden päättymistä. Liittyvä valtio voi uusia 3 kohdan nojalla annetun selityksensä vasta sen jälkeen kun 2 kohdan nojalla tehty vastaava selitys on uusittu.

IV artikla

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetut selitykset voidaan milloin tahansa peruuttaa tallettajalle tehtävällä ilmoituksella. Ilmoitusten mukana on toimitettava niiden englannin- ja ranskankieliset käännökset. Sopimuspuolet huolehtivat itse niiden kääntämisestä omille kielilleen. Tällainen peruuttaminen tulee voimaan ilmoitusta seuraavan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

Pöytäkirja N:o 2 yleissopimuksen yhdenmukaisesta tulkinnasta ja pysyvästä komiteasta

JOHDANTO

KORKEAT SOPIMUSPUOLET ovat,

OTTAEN HUOMIOON tämän yleissopimuksen 75 artiklan,

OTTAEN HUOMIOON tämän yleissopimuksen, vuoden 1988 Luganon yleissopimuksen ja tämän yleissopimuksen 64 artiklan 1 kohdassa mainittujen säädösten välisen läheisen asiayhteyden,

TIETOISINA siitä, että Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisuja tämän yleissopimuksen 64 artiklan 1 kohdassa mainittuihin säädöksiin sisältyvien säännösten ja määräysten tulkinnasta,

OTTAEN HUOMIOON, että tästä yleissopimuksesta tulee osa yhteisön sääntöjä ja että Euroopan yhteisöjen tuomioistuimella on sen vuoksi toimivalta antaa ratkaisuja tämän yleissopimuksen määräysten tulkinnasta Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden tuomioistuimissa niiden soveltaessa tätä yleissopimusta,

TIETOISINA Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ennen tämän yleissopimuksen allekirjoittamista antamista, tämän yleissopimuksen 64 artiklan 1 kohdassa mainittujen säädösten tulkintaa koskevista ratkaisuista, ja vuoden 1988 Luganon yleissopimuksen sopimuspuolten tuomioistuinten ennen tämän yleissopimuksen allekirjoittamista antamista sanotun yleissopimuksen tulkintaa koskevista ratkaisuista,

OTTAEN HUOMIOON, että vuoden 1988 Luganon yleissopimuksen ja vuoden 1968 Brysselin yleissopimuksen rinnakkainen tarkistaminen, jonka perusteella näistä yleissopimuksista on laadittu tarkistettu teksti, perustui olennaisilta osin edellä mainittuihin, Brysselin yleissopimusta ja Luganon yleissopimusta koskeviin päätöksiin,

KATSOVAT, että Brysselin yleissopimuksen tarkistettu teksti on Amsterdamin sopimuksen voimaantulon jälkeen sisällytetty asetukseen (EY) N:o 44/2001,

KATSOVAT, että tämä tarkistettu teksti muodosti perustan myös tämän yleissopimuksen tekstille,

PYRKIEN, samalla kun ne täysin tunnustavat tuomioistuinten riippumattomuuden, estämään toisistaan poikkeavia tulkintoja ja saamaan aikaan tämän yleissopimuksen määräysten samoin kuin näiden määräysten ja niiden asetuksen (EY) N:o 44/2001 ja tämän yleissopimuksen 64 artiklan 1 kohdassa mainittujen muiden säädösten säännösten, jotka asiallisesti samansisältöisinä on otettu tähän yleissopimukseen, mahdollisimman yhdenmukaisen tulkinnan,

SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

1. Tuomioistuinten on soveltaessaan ja tulkitessaan tämän yleissopimuksen määräyksiä kiinnitettävä asianmukaista huomiota niihin periaatteisiin, jotka ilmenevät niiden valtioiden, joita tämä yleissopimus sitoo, tuomioistuinten ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen

antamista varteenotettavista tuomioista, jotka koskevat asianomaista määräystä tai asianomaisia määräyksiä tai vuoden 1988 Luganon yleissopimuksen ja tämän yleissopimuksen 64 artiklan 1 kohdassa mainittujen säädösten asianomaista määräystä tai asianomaisia määräyksiä.

2. Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden tuomioistuinten osalta 1 kohdassa määrättyä velvoitetta sovelletaan rajoittamatta niiden velvoitteita Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta kohtaan, jotka perustuvat Euroopan yhteisön perustamissopimukseen tai Euroopan yhteisön ja Tanskan kuningaskunnan välillä Brysselissä 19 päivänä lokakuuta 2005 allekirjoitettuun sopimukseen tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla.

2 artikla

Jokaisella valtiolla, jota tämä yleissopimus sitoo ja joka ei ole Euroopan yhteisön jäsenvaltio, on oikeus esittää kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 23 artiklan mukaisesti tapauksissa, joissa Euroopan yhteisön jäsenvaltion tuomioistuin on pyytänyt yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua tämän yleissopimuksen tai jonkin tämän yleissopimuksen 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun säädöksen tulkinnasta.

3 artikla

1. Euroopan yhteisöjen komissio perustaa järjestelmän, jonka avulla vaihdetaan tietoja tämän yleissopimuksen sekä vuoden 1988 Luganon yleissopimuksen ja tämän yleissopimuksen 64 artiklan 1 kohdassa mainittujen säädösten nojalla annetuista varteenotettavista tuomioista. Järjestelmä on avoin yleisölle, ja se sisältää ylimmän oikeusasteen tuomioistuinten ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen antamat tuomiot sekä erityisen merkittävät tuomiot, jotka ovat saaneet lainvoiman ja jotka on annettu tämän yleissopimuksen, vuoden 1988 Luganon yleissopimuksen ja tämän yleissopimuksen 64 artiklan 1 kohdassa mainittujen säädösten nojalla. Tuomiot luokitellaan ja niihin liitetään tiivistelmä.

Järjestelmän mukaan niiden valtioiden toimivaltaiset viranomaiset, joita tämä yleissopimus sitoo, toimittavat komissiolle edellä tarkoitetut, näiden valtioiden tuomioistuinten antamat tuomiot.

2. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen kirjaaja valikoi joukon tapauksia, jotka ovat yleissopimuksen moitteettoman soveltamisen kannalta erityisen merkittäviä, ja esittää tämän valikoidun oikeuskäytännön tämän pöytäkirjan 5 artiklan mukaisesti järjestettävässä asiantuntijakokouksessa.

3. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin pitää voimassa vuoden 1988 Luganon yleissopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 2 nojalla laaditun järjestelmän, jonka perusteella vaihdetaan tietoja tämän yleissopimuksen ja vuoden 1988 Luganon yleissopimuksen nojalla annetuista tuomioista, kunnes Euroopan yhteisöt perustavat 1 kohdassa tarkoitetun järjestelmän.

4 artikla

1. Perustetaan pysyvä komitea, joka muodostuu sopimuspuolten edustajista.

2. Tämän yleissopimuksen tallettajan on sopimuspuolen pyynnöstä kutsuttava komitea koolle,

- jotta se voi antaa lausuntonsa tämän yleissopimuksen ja muiden kansainvälisten säädösten välisestä suhteesta;

- jotta se voi antaa lausuntonsa 67 artiklan soveltamisesta, mukaan luettuina 67 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut suunnitteilla olevat liittymiset erityistä oikeudenalaa koskeviin säädöksiin ja ehdotettuun lainsäädäntöön pöytäkirjan N:o 3 mukaisesti;

- jotta se voi harkita uusien valtioiden liittymistä. Komitea voi erityisesti pyytää 70 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuilta liittyviltä valtioilta kysymyksiä niiden oikeusjärjestelmästä ja yleissopimuksen täytäntöönpanosta. Komitea voi myös tarkastella, millä tavoin yleissopimusta mahdollisesti olisi tarpeen muuttaa, jotta sitä voidaan soveltaa liittyvissä valtioissa;

- jotta se voi hyväksyä uusia todistusvoimaisia kielitoisintoja tämän yleissopimuksen 73 artiklan 3 kohdan nojalla ja tarvittavia liitteen VIII tarvittavia mukautuksia;

- jotta se voi antaa lausuntonsa yleissopimuksen tarkistamisesta 76 artiklan nojalla;

- jotta se voi antaa lausuntonsa liitteiden I–IV ja liitteen VII muuttamisesta 77 artiklan 1 kohdan nojalla;

- jotta se voi hyväksyä liitteisiin V ja VI tehtävät muutokset 77 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

- jotta se voi peruuttaa sopimuspuolten pöytäkirjan N:o 1 mukaisesti tekemät varaumat ja selitykset ja tehdä tarvittavat muutokset liitteeseen IX.

3. Komitea vahvistaa toimintaansa ja päätöksentekoaan koskevat menettelysäännöt. Näissä säännöissä säädetään, että komiteaa voidaan kuulla ja se voi tehdä päätöksiä kirjallisella menettelyllä.

5 artikla

1. Tallettaja voi tarvittaessa kutsua koolle asiantuntijakokouksen vaihtamaan mielipiteitä yleissopimuksen toimivuudesta ja erityisesti oikeuskäytännön kehityksestä ja uudesta lainsäädännöstä, joka saattaa vaikuttaa yleissopimuksen soveltamiseen.

2. Kokoukseen osallistuvat sopimuspuolten, niiden valtioiden, jota tämä yleissopimus sitoo, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja Euroopan vapaakauppaliiton asiantuntijat. Kokoukseen voidaan kutsua myös muita asiantuntijoita, joiden läsnäolo katsotaan tarpeelliseksi.

3. Kaikki yleissopimuksen toimintaan liittyvät ongelmat voidaan saattaa tämän pöytäkirjan 4 artiklassa tarkoitetun pysyvän komitean käsiteltäväksi jatkotoimenpiteitä varten.

PÖYTÄKIRJA N:o 3 yleissopimuksen 67 artiklan soveltamisesta

KORKEAT SOPIMUSPUOLET OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1. Tämän yleissopimuksen 67 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen yleissopimusten veroisina pidetään tämän yleissopimuksen osalta sellaisia erityisiä oikeudenaloja koskevia tuomioistuimen toimivaltaa tai tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevia määräyksiä, jotka on otettu tai tullaan ottamaan Euroopan yhteisöjen toimielinten päätösakteihin.

2. Jos yksikin sopimuspuoli katsoo, että määräys, joka on otettu Euroopan yhteisöjen toimielinten päätösaktia koskevaan ehdotukseen, on ristiriidassa tämän yleissopimuksen kanssa, sopimuspuolten on viivytyksettä harkittava tämän yleissopimuksen muuttamista 76 artiklan mukaisesti. Pöytäkirjassa N:o 2 tarkoitettua menettelyä voidaan kuitenkin aina soveltaa.

3. Kun sopimuspuoli sisällyttää tai useat sopimuspuolet yhdessä sisällyttävät jonkin 1 kohdassa tarkoitetun, Euroopan yhteisön toimielinten päätösakteihin sisältyvän määräyksen tai kaikki tällaiset määräykset kansalliseen lainsäädäntöönsä, näitä kansallisen lain määräyksiä pidetään 67 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen yleissopimusten veroisina.

4. Sopimuspuolten on ilmoitettava tallettajalle 3 kohdassa tarkoitettujen määräysten tekstit. Ilmoitusten mukana on toimitettava niiden englannin- ja ranskankieliset käännökset.

LIITE I

Yleissopimuksen 3 artiklan 2 kohdassa ja 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut kansalliset toimivaltasäännökset ovat seuraavat:

- Belgiassa: kansainvälisestä yksityisoikeudesta 16 päivänä heinäkuuta 2004 annetun lain 5–14 §,

- Bulgariassa: kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 4 §:n 1 momentti,

- Tšekin tasavallassa: lain nro 99/1963 Sb., riita-asioiden oikeudenkäyntilaki (*občanský soudní řád*) 86 §, sellaisena kuin se on muutettuna,

- Tanskassa: oikeudenkäymiskaaren (*Lov om rettens pleje*) 246 §:n 2 ja 3 momentti,

- Saksassa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (*Zivilprozeßordnung*) 23 §,

- Virossa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*) 86 §,

- Kreikassa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (*Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας*) 40 §,

- Ranskassa: siviililain (*Code civil*) 14 ja 15 §,

- Islannissa: siviilimenettelylain (*Lög um medferd einkamala nr. 91/1991*) 32 §:n 4 momentti,

- Irlannissa: säännökset, joiden mukaan tuomioistuin on toimivaltainen sillä perusteella, että haastehakemus tai muu vastaava asiakirja on annettu vastaajalle tiedoksi hänen oleskellessaan tilapäisesti Irlannissa,

- Italiassa: 31 päivänä toukokuuta 1995 annetun lain N:o 218 3 ja 4 §,

- Kyproksessa: vuonna 1960 tuomioistuimista annetun lain nro 14 21 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on muutettuna,

- Latviassa: siviiliprosessilain (*Civilprocesa likums*) 27 § ja 28 §:n 3, 5, 6 ja 9 momentti,

- Liettuassa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (*Civilinio proceso kodeksas*) 31 §,

- Luxemburgissa: siviililain (*Code civil*) 14 ja 15 §,

- Unkarissa: vuonna 1979 kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun säädöksen nro 13 (*nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejű rendelet*) 57 §,

- Maltassa: riita-asioiden oikeudenkäyntijärjestystä koskevan lain 742, 743 ja 744 § - 12 luku (*Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili - Kap. 12*) sekä kauppalain 549 § - 13 luku (*Kodiċi tal-kummerċ - Kap. 13*),

- Norjassa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (*tvisteloven*) 4 §:n 3 momentin 2 kohdan toinen virke,

- Itävallassa: tuomioistuimen toimivaltaa koskevan lain (*Jurisdiktionsnorm*) 99 §,

- Puolassa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (*Kodeks postępowania cywilnego*) 1103 ja 1110 §, siltä osin kuin tuomioistuimen toimivalta määritetään niissä sillä perusteella, että vastaajan kotipaikka on Puolassa tai että vastaajalla on omaisuutta Puolassa tai omistusoikeus Puolassa sijaitsevaan omaisuuteen tai että riita-asian kohde sijaitsee Puolassa ja että joku asianosaisista on Puolan kansalainen,

- Portugalissa: riita-asioiden oikeudenkäyntilain (*Código de Processo Civil*) 65 ja 65 A § sekä työasioiden oikeudenkäyntilain (*Código de Processo de Trabalho*) 11 §,

- Romaniassa: kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvista oikeussuhteista annetun lain N:o 105/1992 148–157 §,

- Sloveniassa: kansainvälisestä yksityisoikeudesta ja oikeudenkäynnistä annetun lain (*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*) 48 §:n 2 momentti siviiliprosessilain (*Zakon o pravdnem postopku*) 47 §:n 2 kohdan osalta ja kansainvälisestä yksityisoikeudesta ja oikeudenkäynnistä annetun lain (*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*) 58 § siviiliprosessilain (*Zakon o pravdnem postopku*) 59 §:n osalta,

- Slovakiassa: kansainvälisestä yksityisoikeudesta ja siihen liittyvistä menettelyistä annetun lain N:o 97/1963 37–37 e §,

- Sveitsissä: *le for du lieu du séquestre/Gerichtsstand des Arrestortes/foro del luogo del sequestro* kansainvälisestä yksityisoikeudesta annetun liittovaltiolain (*Loi fédérale sur le droit international privé/Bundesgesetz über das internationale Privatrecht/legge federale sul diritto internazionale privato*) 4 §:n mukaan,

- Suomessa: oikeudenkäymiskaaren (*rättegångsbalken*) 10 luvun 1 § 1 momentin toinen, kolmas ja neljäs virke,

- Ruotsissa: oikeudenkäymiskaaren (*rättegångsbalken*) 10 luvun 3 §:n ensimmäisen kohdan ensimmäinen virke,

- Yhdistyneessä kuningaskunnassa: säännökset, joiden mukaan tuomioistuin on toimivaltainen sillä perusteella, että:

(a) haastehakemus tai muu vastaava asiakirja on annettu tiedoksi vastaajalle hänen oleskellessaan tilapäisesti Yhdistyneessä kuningaskunnassa, tai

(b) vastaajalla on omaisuutta Yhdistyneessä kuningaskunnassa, tai

(c) Yhdistyneessä kuningaskunnassa olevaa omaisuutta on kantajan pyynnöstä takavarikoitu.

LIITE II

Yleissopimuksen 39 artiklassa tarkoitetut hakemukset on osoitettava seuraaville tuomioistuimille tai toimivaltaisille viranomaisille:

- Belgiassa *tribunal de première instance* tai *rechtbank van eerste aanleg* tai *erstinstanzliches Gericht*,

- Bulgariassa *Софийски градски съд*,

- Tšekin tasavallassa *okresní soud* tai *soudní exekutor*,

- Tanskassa *byret*,

- Saksassa:

(a) *Landgericht*in osaston puheenjohtaja,

(b) virallisten asiakirjojen täytäntöönpanokelpoisiksi julistamista koskevassa hakemusmenettelyssä notaari,

- Virossa *maakohus* (alueellinen alioikeus),

- Kreikassa *Μονομελές Πρωτοδικείο,*

- Espanjassa *Juzgado de Primera Instancia*,

- Ranskassa:

(a) *tribunal de grande instance*n pääkirjaaja,

(b) departementin notaarien kamarin (*chambre départementale des notaires*) puheenjohtaja, kun haetaan notaarin antaman virallisen asiakirjan täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista,

- Irlannissa *High Court*,

- Islannissa *heradsdomur,*

- Italiassa *Corte d'appello*,

- Kyproksessa *Επαρχιακό Δικαστήριο* tai, jos tuomio koskee elatusapua, *Οικογενειακό Δικαστήριο*,

- Latviassa *rajona (pilsētas) tiesa*,

- Liettuassa *Lietuvos apeliacinis teismas,*

- Luxemburgissa *tribunal d'arrondissement*in puheenjohtaja,

- Unkarissa *megyei bíróság székhelyén működő helyi bíró* ja Budapestissä *Budai Központi Kerületi Bíróság,*

- Maltassa *Prim' Awla tal-Qorti Ċivili* tai *Qorti tal-Maġistrati ta' Għawdex fil-ġurisdizzjoni superjuri tagħha*, tai, jos tuomio koskee elatusapua, *Reġistratur tal-Qorti*, jolle hakemus toimitetaan *Ministru responsabbli għall-Ġustizzja*n välityksellä,

- Alankomaissa *voorzieningenrechter van de rechtbank,*

- Norjassa *tingrett*,

- Itävallassa *Bezirksgericht*,

- Puolassa *sąd okręgowy*,

- Portugalissa *Tribunal de Comarca*,

- Romaniassa *Tribunal*,

- Sloveniassa *okrožno sodišče,*

- Slovakiassa: muutoksenhakutuomioistuin sen alioikeuden välityksellä, jonka päätökseen haetaan muutosta,

- Sveitsissä:

(a) kun tuomio koskee rahasumman maksamista, *"juge de la mainlevée" /"Rechtsöffnungsrichter" /"giudice competente a pronunciare sul rigetto dell'opposizione",* velka- ja konkurssimenettelystä annetun liittovaltiolain (*Loi fédérale sur la poursuite pour dettes et la faillite / Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs / legge federale sulla esecuzione e sul fallimento*) 80 ja 81 §:n mukaisesti.

(b) kun tuomio koskee muuta suoritusta kuin rahasumman maksamista, *"juge cantonal d'exequatur" compétent / zuständiger "kantonaler Vollstreckungsrichter" /"giudice cantonale" competente a pronunciare l'exequatur,*

- Suomessa *käräjäoikeus/tingsrätt*,

- Ruotsissa *Svea hovrätt*,

- Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

(a) Englannissa ja Walesissa *High Court of Justice* tai, jos tuomio koskee elatusapua, *Magistrates' Court*, jonne hakemus toimitetaan *Secretary of State*n välityksellä,

(b) Skotlannissa *Court of Session* tai, jos tuomio koskee elatusapua, *Sheriff Court*, jonne hakemus toimitetaan *Secretary of State*n välityksellä,

c) Pohjois-Irlannissa *High Court of Justice* tai, jos tuomio koskee elatusapua, *Magistrates' Court*, jonne hakemus toimitetaan *Secretary of State*n välityksellä,

(d) Gibraltarissa *Supreme Court of Gibraltar* tai, jos tuomio koskee elatusapua, *Magistrates' Court*, jonne hakemus toimitetaan *Attorney General of Gibraltar*in välityksellä.

LIITE III

Yleissopimuksen 43 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut muutoksenhakemukset on osoitettava seuraaville tuomioistuimille:

- Belgiassa:

  (a) vastaajan hakiessa muutosta *tribunal de première instance* tai *rechtbank van eerste aanleg* tai *erstinstanzliches Gericht*,

  (b) hakijan hakiessa muutosta *cour d'appel* tai *hof van beroep*,

- Bulgariassa *Апелативен съд - София*,

- Tšekin tasavallassa muutoksenhakutuomioistuin alioikeuden välityksellä,

- Tanskassa *landsret*,

- Saksassa *Oberlandesgericht*,

- Virossa *ringkonnakohus*,

- Kreikassa *Εφετείο,*

- Espanjassa se *Juzgado de Primera Instancia*, joka antoi muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen; muutoksenhaun käsittelee *Audiencia Provincial*,

- Ranskassa:

  (a) *cour d'appel*, kun kyseessä on myönteinen päätös,

  (b) *tribunal de grande instance*n puheenjohtaja, kun kyseessä on kielteinen päätös,

- Irlannissa *High Court*,

- Islannissa *heradsdomur,*

- Italiassa *Corte d'appello*,

- Kyproksessa *Επαρχιακό Δικαστήριο* tai, jos tuomio koskee elatusapua, *Οικογενειακό Δικαστήριο*,

- Latviassa *Apgabaltiesa, rajona (pilsētas) tiesa*n välityksellä,

- Liettuassa *Lietuvos apeliacinis teismas,*

- Luxemburgissa *cour supérieure de justice* sen toimiessa riita-asioiden muutoksenhakutuomioistuimena,

- Unkarissa: alueellisen tuomioistuimen sijaintipaikan alioikeus (Budapestissa *Budai Központi Kerületi Bíróság*); muutoksenhaun käsittelee alueellinen tuomioistuin (Budapestissa Fővárosi Bíróság),

- Maltassa *Qorti ta' l-Appell* muutoksenhakua koskevalla menettelyllä, josta on säädetty *Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili - Kap.12*:ssa, tai, jos tuomio koskee elatusapua, esittämällä *ċitazzjoni Prim' Awla tal-Qorti ivili jew il-Qorti tal-Maġistrati ta' Għawdex fil-ġurisdizzjoni superjuri tagħha'*:ssa*,*

- Alankomaissa:

(a) vastaajan hakiessa muutosta *arrondissementsrechtbank*,

(b) hakijan hakiessa muutosta *gerechtshof*,

- Norjassa *lagmannsrett*,

- Itävallassa *Landesgericht*, *Bezirksgericht*in välityksellä,

- Puolassa *sąd apelacyjny*, *sąd okręgowy*n välityksellä,

- Portugalissa *Tribunal da Relação* on toimivaltainen tuomioistuin. Voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaan muutoksenhaku tapahtuu osoittamalla hakemus tuomioistuimelle, joka on tehnyt muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen.

- Romaniassa *Curte de Apel,*

- Sloveniassa *okrožno sodišče,*

- Slovakiassa *okresný súd*,

- Sveitsissä *tribunal cantonal / Kantonsgericht / tribunale cantonale*,

- Suomessa *hovioikeus/hovrätt*,

- Ruotsissa *Svea hovrätt*,

- Yhdistyneessä kuningaskunnassa:

(a) Englannissa ja Walesissa *High Court of Justice* tai, jos tuomio koskee elatusapua, *Magistrates' Court*,

(b) Skotlannissa *Court of Session* tai, jos tuomio koskee elatusapua, *Sheriff Court*,

(c) Pohjois-Irlannissa *High Court of Justice* tai, jos tuomio koskee elatusapua, *Magistrates' Court*,

(d) Gibraltarissa *Supreme Court of Gibraltar* tai, jos tuomio koskee elatusapua, *Magistrates' Court*.

LIITE IV

Yleissopimuksen 44 artiklassa tarkoitetun muutoksenhaun johdosta annettuun päätökseen voidaan hakea muutosta seuraavasti:

- Belgiassa, Kreikassa, Espanjassa, Ranskassa, Italiassa, Luxemburgissa ja Alankomaissa kassaatiovalituksella,

- Bulgariassa *обжалване пред Върховния касационен съд*:lla,

- Tšekin tasavallassa *dovolání*lla ja *žaloba pro zmatečnost*illa,

- Tanskassa tekemällä valitus *Højesteret*iin *Procesbevillingsnævnet*in luvalla,

- Saksassa *Rechtsbeschwerde*llä,

- Virossa *kassatsioonikaebus*illa,

- Irlannissa oikeuskysymykseen rajoittuvalla valituksella *Supreme Court*ilta,

- Islannissa esittämällä muutoksenhakupyyntö *Hæstiréttur*ille,

- Kyproksessa valittamalla korkeimpaan oikeuteen,

- Latviassa valittamalla *Augstākās tiesas Senāts*iin *Apgabaltiesa*n välityksellä,

- Liettuassa esittämällä muutoksenhakupyyntö *Lietuvos Aukščiausiasis Teismas*ille,

- Unkarissa *felülvizsgálati kérelem*illa,

- Maltassa muutosta ei voi hakea miltään muulta tuomioistuimelta; jos tuomio koskee elatusapua, *Qorti ta' l-Appell* muutoksenhakua koskevalla menettelyllä, josta on säädetty *kodiċi ta' Organizzazzjoni u Procedura Ċivili - Kap. 12:ssa*,

- Norjassa esittämällä muutoksenhakupyyntö *Hoyesteretts Ankeutvalg*ille tai *Hoyesterett*ille,

- Itävallassa *Revisionsrekurs*illa,

- Puolassa *skarga kasacyjna*lla,

- Portugalissa oikeuskysymykseen rajoittuvalla valituksella,

- Romaniassa *contestatie in anulare*lla tai *revizuire*lla,

- Sloveniassa esittämällä muutoksenhakupyyntö *Vrhovno sodišče Republike Slovenije*lle,

- Slovakiassa *dovolanie*lla,

- Sveitsissä *recours devant le Tribunal fédéral* / *Beschwerde beim Bundesgericht* / *ricorso davanti al Tribunale federale*,

- Suomessa valittamalla korkeimmalta oikeudelta / *genom besvär hos högsta domstolen*,

- Ruotsissa valittamalla *Högsta domstolen*ilta,

- Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhdellä ainoalla oikeuskysymykseen rajoittuvalla valituksella.

LIITE V

Yleissopimuksen 54 ja 58 artiklan mukainen tuomioita ja tuomioistuimessa tehtyjä sovintoja koskeva todistus

1. Valtio, jossa annettu

2. Todistuksen antava tuomioistuin tai toimivaltainen viranomainen

2.1. Nimi

2.2. Osoite

2.3. Puhelin/telekopio/sähköpostiosoite

3. Tuomion antanut / Tuomioistuimessa tehdyn sovinnon hyväksynyt tuomioistuin*

3.1. Tuomioistuin

3.2. Tuomioistuimen sijaintipaikka

4. Tuomio / Tuomioistuimessa tehty sovinto*

4.1. Päivämäärä

4.2. Viitenumero

4.3. Asianosaiset

4.3.1. Kantajan nimi (Kantajien nimet)

4.3.2. Vastaajan nimi (Vastaajien nimet)

4.3.3. Mahdollisten muiden asianosaisten nimet

4.4. Haastehakemuksen tai vastaavan asiakirjan tiedoksiantopäivämäärä, jos tuomio on annettu vastaajan poissa ollessa

4.5. Tuomion/Tuomioistuimessa tehdyn sovinnon* teksti tämän todistuksen liitteenä

5. Niiden asianosaisten nimet, joille on myönnetty oikeusapua

Tuomio / Tuomioistuimessa tehty sovinto* on täytäntöönpanokelpoinen valtiossa, jossa se on annettu (yleissopimuksen 38 ja 58 artikla) seuraavaa/seuraavia vastaan:

Nimi :

Tehty... ssa/ssä,... päivänä...kuuta…

Allekirjoitus ja/tai leima:……

* Tarpeeton yliviivataan.

LIITE VI

Yleissopimuksen 57 artiklan 4 kohdan mukainen virallisia asiakirjoja koskeva todistus

1. Valtio, jossa annettu

2. Todistuksen antava tuomioistuin tai toimivaltainen viranomainen

2.1. Nimi

2.2. Osoite

2.3. Puhelin/telekopio/sähköpostiosoite

3. Asiakirjan virallistanut viranomainen (täytetään soveltuvin osin)

3.1. Virallisen asiakirjan laadintaan osallistunut viranomainen

3.1.1. Viranomaisen nimi ja asema

3.1.2. Viranomaisen toimipaikka

3.2. Virallisen asiakirjan rekisteröinyt viranomainen

3.2.1. Viranomaistyyppi

3.2.2. Viranomaisen toimipaikka

4. Virallinen asiakirja

4.1. Asiakirjan kuvaus

4.2. Päivämäärä

4.2.1. laatimispäivämäärä

4.2.2. jos eroaa edellisestä: rekisteröintipäivämäärä

4.3. Viitenumero

4.4. Asianosaiset

4.4.1. Velkojan nimi

4.4.2. Velallisen nimi

5. Täytäntöönpanokelpoisen velvoitteen teksti on tämän todistuksen liitteenä.

Virallinen asiakirja on täytäntöönpanokelpoinen velallista vastaan valtiossa, jossa se on annettu (yleissopimuksen 57 artiklan 1 kohta)

Tehty .....ssa/ssä, ... päivänä .....kuuta .....

Allekirjoitus ja/tai leima

LIITE VII

Yleissopimuksen 65 artiklalla korvataan erityisesti seuraavat yleissopimukset:

- Sveitsin valaliiton ja Espanjan sopimus siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta täytäntöönpanosta, allekirjoitettu Madridissa 19 päivänä marraskuuta 1896,

- Tšekkoslovakian tasavallan ja Sveitsin valaliiton yleissopimus tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yleissopimuksen lisäpöytäkirja, allekirjoitettu Bernissä 21 päivänä joulukuuta 1926,

- Sveitsin valaliiton ja Saksan yleissopimus tuomioiden ja välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, allekirjoitettu Bernissä 2 päivänä marraskuuta 1929,

- Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan yleissopimus tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, allekirjoitettu Kööpenhaminassa 16 päivänä maaliskuuta 1932,

- Sveitsin valaliiton ja Italian yleissopimus tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, allekirjoitettu Roomassa 3 päivänä tammikuuta 1933,

- Ruotsin ja Sveitsin valaliiton yleissopimus tuomioiden ja välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, allekirjoitettu Tukholmassa 15 päivänä tammikuuta 1936,

- Sveitsin valaliiton ja Belgian yleissopimus tuomioiden ja välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, allekirjoitettu Bernissä 29 päivänä huhtikuuta 1959,

- Itävallan ja Sveitsin valaliiton yleissopimus tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, allekirjoitettu Bernissä 16 päivänä joulukuuta 1960,

- Norjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan yleissopimus siviilioikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, allekirjoitettu Lontoossa 12 päivänä kesäkuuta 1961,

- Norjan ja Saksan liittotasavallan yleissopimus siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden ja täytäntöönpanokelpoisten asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, allekirjoitettu Oslossa 17 päivänä kesäkuuta 1977,

- yleissopimus Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken yksityisoikeudellista vaatimusta koskevien tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, allekirjoitettu Kööpenhaminassa 11 päivänä lokakuuta 1977,

- Norjan ja Itävallan yleissopimus yksityisoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, allekirjoitettu Wienissä 21 päivänä toukokuuta 1984.

LIITE VIII

Yleissopimuksen 79 artiklassa tarkoitetut kielet ovat bulgaria, englanti, espanja, hollanti, iiri, islanti, italia, kreikka, latvia, liettua, malta, norja, portugali, puola, ranska, romania, ruotsi, saksa, slovakki, sloveeni, suomi, tanska, tšekki, unkari ja viro.

LIITE IX

Pöytäkirjassa N:o 1 olevassa II artiklassa tarkoitetut valtiot ja säännöt ovat seuraavat:

- Saksassa riita-asioiden oikeudenkäyntilain (*Zivilprozeßordnung*) 68, 72, 73 ja 74 §:n mukaisesti, jotka säännökset koskevat ilmoitusta oikeudenkäynnistä kolmannelle,

- Itävallassa riita-asioiden oikeudenkäyntilain (*Zivilprozeßordnung*) 21 §:n mukaisesti, joka säännös koskee ilmoitusta oikeudenkäynnistä kolmannelle.

- Unkarissa riita-asioiden oikeudenkäyntilain (*Polgári perrendtartás*) 58–60 §:n mukaisesti, joka säännös koskee ilmoitusta oikeudenkäynnistä kolmannelle,

- Sveitsissä niiden kantonien osalta, joissa sovellettavassa riita-asioiden oikeudenkäyntilaissa ei säädetä yleissopimuksen 6 artiklan 2 kohdassa ja 11 artiklassa tarkoitetusta toimivallasta: sovellettavan riita-asioiden oikeudenkäyntilain säännökset, jotka koskevat ilmoitusta oikeudenkäynnistä kolmannelle (*litis denuntiatio*).

Tanskan puolesta

Euroopan yhteisön puolesta

Islannin puolesta

Norjan kuningaskunnan puolesta

Sveitsin valaliiton puolesta